RABINDRANATH TAGORE

BALĂKĂ
LEBĂDA

CUGETAREA

Versiune românească făcută după : *Cygne*, traducere din bengali de Kālidās Nag et Pierre Jean Jouve, Librairie Stock, 1923.

Alte traduceri de George Popa din poezia lui Rabindranath Tagore: *Antologie lirică*, ed. I, editura Univers, 1987, ed. II, editura Polirom, 1998; *Jertfa lirică*, editura Polirom, 2000

Prima copertă : *Rudra-Shiva- Regele Dansului Cosmic* al creației și distrugerii ciclice.
Ultima copertă : *Marea Plecare*, detaliu dintr-o pictură, sec. XVIII.

Copyright by George Popa, 2001
Editura CUGETAREA
Fundația Universității *Mihail Kogălniceanu*,
str.Bălușescu 2 - Iași

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

TAGORE RABINDRANATH

Balakā. Lebăda / Rabindranath Tagore
Versiune românească și prezentare
de George Popa. - Iași : Cugetarea, 2001
108 p., 20 cm
ISBN 973-99982-3-2

I. Popa, George (trad.)

821.211:06-1=135.1

Printed in ROMANIA

RABINDRANATH TAGORE

BALĀKĀ
LEBĂDA

Versiune românească și prezentare
de **George Popa**

CUGETAREA 2001

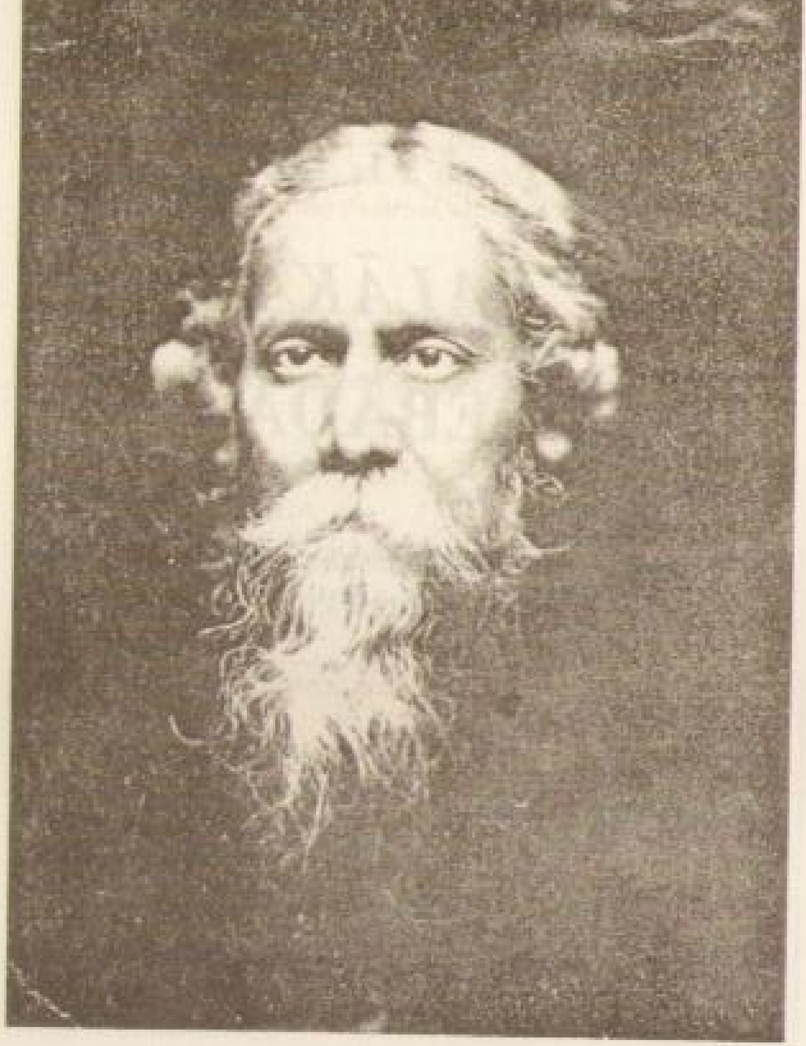

Rabindranath Tagore

CUVÎNT ÎNAINTE

Volumul de poeme *Lebăda*, scris între 1914-1916, poate fi considerat culminația liricii poetico-metafizice tagoreene. Regăsim în această culegere principalele constante ale multimilenarei gîndiri hinduse: suflul cosmic, panteismul, concomitența tuturor timpilor, eterna ciclicitate creație-distrugere-crearea din nou a lumii, metensomatoza (*samsāra*), informația înnăscută (*samskāra*), iubirea, înțeleasă ca energie spirituală de fraternizare universală.

Ideea-forță care străbate discursul poetic al volumului de față este cea a Noului, a necesității absolute ontologice a mersului, a devenirii ca primenire necurmată avînd mereu în față Înaintele, Deschisul, Necunoscutul, fără de care existența, lucrurile ar fi supuse încremenirii, înghețării ireversibile, ceea ce ar însemna adevărata moarte. Ca și pentru Friedrich Hölderlin și Rainer Maria Rilke, *Deschisul* constituie pentru Tagore suprema năzuință:

Sfarmă lacătele porților tale,
Părăsește-ți măruntele sentimente
Și aruncă-te în Marele Deschis.

Încă din primul poem este evocat și slăvit zeul distrugerii și al creației, Rudra - "Dragul meu Nou", "Pururea verde", "Eternă Tinerețe", "Viață-fără-de-moarte", - frenezie, uragan al veșnicei eliberări de nefasta rămînere pe loc. Tagore invocă pe zeul Noutății pentru a scoate din ațipire pe cei dornici de îmbătrînire, închiși în comoditatea coliviei unei vieți fără istorie. Încremenirea să fie infuzată cu energia neliniștii, bulversată de uraganul care sfarmă toate zăgazurile, toate enormele greșeli de calcul ce vor să

dea orbește sensuri viitorului, să-l înghețe în formule neschimbătoare. Domnul Noutății este alergare în sine, setea nepotolită de împrospătare, voința primejdiilor și a rănilor pe care dansul reînnoirii le transformă în extaz. Numai cei dornici de îmbătrînire rămîn sclavii unor texte, a unor formule, a unor scrisuri prăfuite. Dar Noul este veșnică tinerețe care desfrunzește neîncetat timpul trecut, timpul agonic al toamnelor, și-l transformă într-un nebun serbînd pămîntul cu beția sa verde, iar cerul cu fulgerele sale.

Destinul nostru este de a merge mai departe, tot mai departe fără a privi în urmă. Răpiți de vesela îmbătare a luminii, la sunetele trîmbiței lui Rudra vom depăși oceanul și munții și apoi vom trece dincolo în acel Deschis. Legăturile, îndoielile, conflictele sfărîmate vor fi, depășite scîncelile și lamentațiile celor infirmi spiritual care nu se pot desface din rețeaua de iluzii ce-i înlănțuie.

Nemărginirea, afirmă Tagore, este un rîu cu ape necunoscute care *"lunecă din veșnicie cu repeziciune fără răgaz"*. Este un șuvoi dezincarnat ale cărui valuri trezește din vid materia în mici buchete de spumă, le dă culori curgînd ele însele în valuri, și din vîrtejuri iau naștere sorii, lunile, stelele. Această nesfîrșire fluidă este pururea vagabondă, aleargă fără vreo țintă, iar nepăsarea mersului este muzica sufletului său, o muzică fără nici un sunet. O chemare de dincolo, neștiută, nedeslușită ca o iubire atotdevoratoare, o atrage mereu și mereu. Toată creația - aștri, făpturi, ierburi și flori și păduri constituie o risipă care se revarsă neîncetat, dar care nu oprește nemărginirea din drum, acestea nefiind decît expresii ale bucuriei parcurgerii drumului creator, cheltuind în același timp totul. Și în felul acesta" *în fiecare clipă moartea se transfigurează în viață"*.

Curgerea devenirii de s-ar opri o singură clipă, totul ar îngheța, totul s-ar altera, s-ar ruina. Dar Nimfele Cerești, care sunt ființa lui Rudra-Shiva multiplicată, dansînd din eternitate, întrețin mișcarea ziditoare neobosită :

... O, voi, Nimfe Cerești, cu obiceiuri sălbatice,
care dansați de-a-pururea, nezărite Frumuseți !
Divinul Rîu este-alcătuit din dansurile voastre
Și purifică neîncetat viața universului care se scaldă în moarte
În timp ce necuprinsul albastru umple deasupra vastele ceruri.

Rudra ruinează universul amenințat de stagnare, nu pentru a-l relua în copie, ci pentru a-l crea din nou din substanța Necunoscutului, a cărui chemare este cea care îl impulsionează la distrugere în vederea reclădirii cosmice. Păcatul este zăbava, oprirea, iar Rudra distruge acest păcat, astfel că distrugerea apare drept iertare și mîntuire. Mișcarea universală însemnează risipa infinită a creației în mers, antidot al trecerii, al efemerității, mișcarea fiind încărcată cu veșnicul Nou, cu neștiutul mereu în primenire. Schimbarea este mereu rătăcitoare, nu are nimic fixat dinainte, este umbletul pur, impulsionat neîncetat de tainicul Dincolo.

Marea neliniște, afirmă Tagore, nu este cea a trecerii, a suferinței și a morții, a faptului că am fost aruncați în viață, cum are loc pentru existențialistul Martin Heidegger, ci acea a lipsei de mișcare, de schimbare, teama că vocea chemării *Înaintelui* ar putea amuți. Căci mișcarea este cea care a făcut ca poetul, care s-a născut în prima zi a lumii, să călătorească de-a-lungul evurilor străbătînd nenumărate prefaceri și tot atîtea noi frumuseți. Elogiul mișcării capătă accente de o mare tensiune dramatică și triumfală totodată :

Atîta vreme cît eu rămîn inert, nemișcat
... Nu fac decît să devorez această lume
În firimituri, la fel ca o insectă. ... Viața
Îmbătrînită, albită printre iernile îndoielii
Stă încovoiată sub greul unei neliniști.

Dar dacă merg și alerg în torentul mișcării

Cu întregul cuprins al acestei lumi,
Avînd veşmintele sfîşiate, zdrenţuite,
Atunci feluritele poveri ale suferinţei se risipesc,
Devin curat, scăldîndu-mă în fluviul mersului
Şi beau licoarea nemuritoare a mersului.
Tinereţea mea este trezită la o nouă viaţă,
Ea reîntinereşte în fiece clipă.

... Marele cer este plin de voiosul cîntec al mersului.
O, tu, suflete al meu,
Dumnezeul-Poet al Lumii cîntă în carul tău triumfal,
Şi soarele, luna, stelele cîntă jur-împrejur !

*

Evocarea Fiinţei Supreme apare în prezenta culegere mai întîi sub chipul Corăbierului care, pe furtună şi întuneric înfruntă talazurile spăimoase ale oceanului şi urletul vîntului pentru întîlnirea cu poetul. Dar acest Corăbier cu nume necunoscut, nu ştim, de fapt, dacă este Dumnezeu, spirirul poetului sau Spiritul Universal care îi reuneşte pe amîndoi.

Poetul îl întreabă pe Dumnezeu, cel Veşnic Aşteptat, dacă nu cumva este doar o proiecţie a speranţei noastre, a ideei noastre de supremă valoare, de absolut - o *simplă icoană*. Nu, răspunde poetul, şi proclamă : *Tu eşti*. Dumnezeu este singurul în repaus, sau, mai bine spus, *cel care merge fără drum*. La începuturi Dumnezeu mergea alături de noi, dar la un moment dat - poetul afirmă că nu ştie de ce, - el s-a depărtat de creaţia sa, "dincolo de cortina nopţii", s-a despărţit de poet care s-a năcut odată cu dimineaţa creaţiei; astfel, Dumnezeu s-a transformat în necunoscut şi de atunci poetul îl caută mereu înfrigurat. Este aici o originală viziune a despărţirii Creatorului de creaţia sa, dar - spre deosebire de legenda adamică, aici nu păcatul cunoaşterii este cel care îl îndepărtează pe om de Dumnezeu, ci, dimpotrivă, cunoaşterea Fiinţei Supreme este cea care poate mîntui omul.

Deşi poetul nu-l vede pe Dumnezeu, pentru că nu se află în faţa lui, El sălăşluieşte "în inima profundă" a oricărui poet.

Justificarea întregii existenţe, a lumii se află în certitudinea dorinţei lui Dumnezeu de a se întîlni cu poetul : "*Eu sunt sigur, Doamne, / Că dorinţa ta de a mă zări este fără de margini, / Dacă nu ar fi aşa, / La ce bun această veşnicie de sori şi planete?*" Dummnezeu este perfecţiunea absolută, dar este lipsit de propria sa bucurie; or, această bucurie i-o procură poetul prin adorarea sa, care este cîntare. Cîntul poetului se confundă cu cel divin, şi în felul acesta fiinţa poetului se absolutizează sub formă de cînt, *de iubire*.

Astfel, pe fondul deslănţuitului dinamism al devenirii, Tagore evocă figura poetului, una din cele mai semnificative efigii din lirica universală. Poetul este cel care trăieşte fervoarea şi, în acelaşi timp, neliniştea creaţiei şi se contopeşte cu elanul făuritor cosmic. Adresîndu-se divinităţii, poetul aminteşte acesteia acea înfrăţire creatoare care a început din eternitate, în versuri consfinţind una din cele mai apoteotice glorificări ale faptei poetice :

Din eră în eră noi am mers,
Trecînd prin tăcute metamorfoze ;
Din frumuseţe în frumuseţe, din viaţă în viaţă,
De la noapte la zi, noi am mers cheltuind în daruri şi daruri
Toate economiile noastre, comorile noastre.

Energia mişcării eterne constituie şi vectorul cîntecelor poetului :

Cîntecele mele sunt spume plutitoare ;
ele nu sunt fixate pe locul lor de naştere ;
nu au rădăcini - numai frunze, numai flori.
Ele sorb lumina cea veselă
şi joacă, joacă pe valuri.
Ele nu cunosc vreun port, nici seceriş,
stranii oaspeţi necunoscuţi !

Inspirate dintr-o "viață sălbatică", adică trăită în intensă fervoare, cîntecele-spumă ale poetului plutesc din tărîm în tărîm inundînd veșnicia.
În această concepție a procesului creator poetic, prezentă în întreaga operă a poetului, regăsim viziunea de întotdeauna a spiritualității hinduse, aceea a unității universale datorită înrudirii prin iubire a tuturor lucrurile, unitate care include deasemenea și simultaneitatea tuturor timpilor ; trecutul nu se pierde, ci se află în întregime în momentul de față. Invocînd momentul dimineții, al oricărui reînceput cosmic, și stînd *"la fereastra aurorei, la balconul inimii"*, poetul crează în spiritul aceleași viziuni hinduse a actualității a tot ce a existat vreodată. El își reamintește atîtea lucruri aflate pe țărmurile memoriei, atîtea epoci, atîtea ființe, atîtea momente, - și atîta singurătate trăite în trecut: toate erau fața voalată a "unicului iubit" ce prezida "inefabilele întîlniri" cu atotvăzutul și atotviețuitul.

*

Dar dacă mersul neîncetat pentru a cuceri tot alt Nou, pînă la a-l afla și *Dincolo,* rămîne constanta menirii poetului, lumea de aici este o componentă mirabilă a întregului, o nouă șansă existențială în decursul nenumăratelor vieți petrecute de poet de la nașterea sa, la începutul lumii. Astfel, lauda lumii umnane ocupă un loc de prim ordin în toată lirica tagoreană și o întîlnim și în acest volum.
În acest sens este deosebit de semnificativă o idee capitală fecundă: *forma* este cea care face posibilă existența în ordinea umană, atît a lucrurilor cît și a visurilor și gîndurilor omului, prin urmare, inclusiv lupta spiritului.

Lucrurile universului - *care au deja o formă* - intră într-un dans sălbatic, dionysiac, plutind prin spații. De ce ies din repausul lor și către ce năzuiesc atît de pătimaș ? Din ele pleacă o energie care le impulsionează către o nouă formă, transfigurată, cea a poeziei, și în acest scop ele trezesc visurile și dorurile omului spre idealitate. Este deosebit de subtilă și cu totul nouă această idee tagoreană potrivit căreia *dorința de idealitate poetică a lucrurilor*

însuflețește aceeași năzuință a creatorului de poezie. Astfel, spiritul ia formă în construcțiile sale de idealități.

Tagore insistă în repetate rînduri asupra faptului că Dumnezeu, care locuiește în inima fiecărui poet, nu este o imagine imobilă, închisă în grilajul unui vers, ci este energie pură sub formă de muzică, astfel că muzică este inima poetului. Metafora utilizată de Tagore este de mare profunzime: Marele Poet este Divinitatea, și în momentul originar l-a avut tovarăș pe poet, idee care vrea să spună că *și Tagore s-a născut odată cu începutul.* Dar, precum am mai amintit, din neștiută cauză, Divinul Poet a părăsit drumul comun și a rămas dincolo. Și acum Poetul-Zeu se face prezent sub formă de cînt în ființa lui Tagore. Este deci vorba de o dedublare. Poetul de azi se desprinde din Natura-Zeu, fiind menit să cînte aici pe pămînt muzica infuzată de Marele Poet. Astfel, Tagore poate să afirme :

Simt că sunt cuvînt din cuvîntul tău,
cîntec din cîntecul tău,
Viață din Viața ta, lumină atotcuceritoare
izbucnind din mugurii tenebrelor !

De remarcat subtila idee conform căreia orice cînt este prima oară și poetul este cu fiecare cînt din nou *întîia oară.* Și orice cînt zugrăvește lumea veșniciei pe umila pînză a unei clipe de grație care este o deschidere către Dincolo, fulgurantă și irepetabilă.

*

Elanul care străbate fiecare secvență în ciclicitatea infinită a succesiunilor de vieți, este acea atracție către *Dincolo,* atracție și zbor metaforizate de simbolul lebedei, cel care dă și numele volumului. Setea nebună de transcendere cuprinde însăși natura, însuși cosmosul. Lebedele, păsări prin excelență ale misterului prin unicul lor cînt final, împrumută aripile lor fiecărui lucru și întregului univers pentru a trece de cealaltă parte, pentru că *"aici în această apăsătoare comedie de bucurii și chinuri... rezerva de adevăr s-a istovit."* Este uluitoare descrierea mișcării pancosmice, impulsionînd la zbor pămînt și cer, oceanele, astrele, semințele

sub pămînt, plantele, munţi şi păduri; toate capătă aripi şi se avîntă în iureşul înălţării magnetizată de chemarea acelui dincolo ascuns care se depărtează mereu în faţa lucrurilor, de unde bucuria zborului fără oprire.

În poemul final al volumului, Tagore, invocă din nou pe Rudra cel Cumplit. Călătorule, se adresează poetul lui însuşi şi oricărui om în general, urmează muzica triumfală a Zeului care te poartă departe, foarte departe. Lasă-te în voia vîrtejului unui mers veşnic. Eliberează-te de sclavia înlănţuirilor *samsărice*, a ciclurilor de vieţi, şi depăşeşte orice hotar, înfruntînd şi dorind totodată primejdiile, - spinii pe drum, şerpii trădători, calomnia, - noaptea, uraganul, - căci la capătul lor se află binecuvîntarea lui Rudra. Totala părăsire a vieţii nesemnificative îţi va dărui moştenirea nemuririi pe care ţi-o doreşti, chiar dacă dragostea lui Rudra înseamnează "*Un nenoroc fără adăpost, o nefericire fără ţintă. Acesta este îngerul tău de pază.*"

Ce ne oferă, de fapt creatorul şi distrugătorul, "arhicrudul Rudra"? Ce înţeles are metafora lebedei, cîntec agonic şi moarte dorită totodată ? Că moartea nu este dispariţie, ci fuga de încremenire cu promiterea unui alt ciclu existenţial, făgăduinţa Noului în sine. Chiar dacă nu vedem faţa lui Rudra, chiar dacă nu înţelegem spiritul de ruinare, jocul acesta al vieţii care se autoanulează, trebuie să luăm Zeul de mînă : focul său, mesajul său, să răsune prin inima noastră ca un fulger care eclipsează noaptea trecută "cu părul înălbit", pentru ca să urmeze călătoria spre eterna surpriză, spre nemărginitul Deschis, spre fascinantul Dincolo, leitmotiv al viziunii tagoreene, mereu evocat, mereu invocat, - dramatic, extatic trăit de autorul *Lebedei*. Dar, încă odată, acel Dincolo nu este moartea. Poetul sfidează moartea spunînd : "*Eu sunt mai adevărat decît tine... Eu te-am învins zi de zi în viaţă.*"

Şi iarăşi revine ideea fundamentală a lui Tagore, cea a unei justiţii cosmice care nu poate îngădui moartea înţeleasă ca distrugere definitivă:

Dacă nemurirea nu ar fi cucerită în inima adîncă a morţii,
Dacă adevărul nu şi-ar afla forma sa luptînd
împotriva suferinţei,
... Atunci de ce ar mai fi aceste armate de rătăcitori,
Sub ce impuls plin de nădeje ar fugi ei spre neant
Dispărînd ca puzderia de stele în faţa luminii dimineţii ?
Gloria Divinităţii nu se va manifesta
pentru a justifica toate aceste lucruri ?

Tagore scoate mereu în relief rolul demiurgic al poetului. Cîntecele poetului dau întruchipare pămîntului, cerului, cosmosului, lucrurilor toate, menirea sa mergînd pînă la *a-l face pe Dumnezu însuşi cunoscut Sieşi*. Astfel, dacă Hölderlin afirmă că poetul are menirea de a lua din mîinile lui Dumnezeu-Tatăl fulgerul spre a-l dărui oamenilor sub formă de cîntece, şi în felul acesta omul cunoaşte Divinitatea; dacă Rilke crede că prin creaţiile sale de artă poetul poate să înfrunte Îngerul - şi anume, atît înfricoşarea pe care acesta i-o insipră, precum şi puterea sa inefabilă, - Rabindranath Tagore vede pe poet dăruit cu cea mai înaltă investitură: recreator a tot ce există.

*

De o altitudine a sublimului simţirii şi gîndirii pe măsura Himalaiei, muntele-zeu al Indiei, lirica lui Tagore este larg şi cald accesibilă şi ea constituie o inepuizabilă sărbătoare pentru intelectualul a cărui sensibilitate metafizică este liberă de orice îngrădire dogmatică - fie ea teologică ori filozofică, şi, în felul acesta, se află cu inima şi spiritul fecioare în faţa măreţiei lumii văzute şi misterul acelui Dincolo nevăzut ; în faţa răspunderii pe care o avem faţă de privilegiul că am fost primiţi oaspeţi ai luminii, ai acestei "Lumi-Poem", şi pentru aceasta îi suntem datori uimire, laudă şi, înainte de toate, voinţă creatoare. Pentru că numai o viaţă creatoare ne face una cu Dumnezeu.

George Popa

I

O, Noul meu ! O lucru nepîrguit !
Pururea verde ! Nesăbuit !
Trimite dintr-odată în viață toți acești morți pe jumătate !
Să strige oamenii împotriva ta cum le place,
Lumina dimineții este roșie din cauza beției.
Asvîrle departe cearta și fă să danseze foarte înalt
frumoasa ta coadă de pasăre !
Vino strălucitorul meu, tînărul meu, Noul meu !

Colivia se leagănă ușor în văzduh,
Nimic nu se clatină, nimic nu mișcă
În casa lor nici în ograda lor ;

Creaturile încărunțite groaznic de răscoapte,
Cu ochii și urechile ascunse sub aripă,
Dormitează, asemenea figurilor zugrăvite,
Protejate de colivia întunecată.
Vino plinul meu de viață ! Vino dragul meu Nou !

Niciunul nu privește în jur, nimeni nu vede valul
Cum se repede, înaltele talazuri alergînd pe înalta maree !
Noi care suntem copiii pămîntului,
Noi șovăim să străbatem pămîntul pas cu pas.
Fiecare rămîne pe loc încremenit,
și pe creanga sa de bambus !
Vino, tu, neliniștitul meu ! Vino, tu cel niciodată pîrguit,
vino dragul meu Nou !

Ei vor să te întoarcă din drum,
　　　cînd dintr-odată apari cu lumina ta.
Ei gîndesc : ce stranie arătare !
Dar loviturile tale îi vor face furioşi,
　　　tu îi vei arunca dincolo de somnul lor,
Şi în acea mare clipă a trezirii tăcute
　　　va izbucni războiul dintre minciună şi adevăr !
Vino necunoscutul meu, vino veşnic nepîrguitul meu,
　　　vino neîmblînzitul meu !

Altarul Zeiţei-în-lanţuri va rămîne pururi neatins ?
Nu, vino, Frenezie sfărîmînd toate zăgazurile !
Uragan care nu poate fi călăuzit ! Desfăşoară drapelul
　　　victoriei
Şi acoperind cerul cu rîsul tău nebun,
Scoate enormele greşeli de calcul
Din dăsaga Zeului Cerşetor fără calcul !
Vino, dragul meu Nebun, vino scumpul meu uituc
　　　şi niciodată pîrguit !

Să ne străduim a merge pe calea fără hotar
　　　străbătînd pămîntul străin.
Da, primejdiile sunt acolo ! Şi rănile de asemenea.
Iată de ce viaţa întreagă se află-n extazul dansului său !

Da, distruge stupiditatea
Care cere direcţie de la bătrînii purtători de texte !
Şi vino, Noul meu, vino nicicînd pîrguitul meu !
Vino, tu cel eliberat !

Eternă tinereţe ! Tu eşti viaţa fără de moarte.
Desfrunzeşte şi aruncă petalele a tot ce este bătrîn,
Împarte darul neîncetat al vieţii,

Căci pămîntul este nebun de beţia ta verde,
Nourii sunt încărcaţi cu fulgerele tale de trăsnet
Şi Primăvara este cinstită de tine purtînd la gît
Ghirlanda de *Bokul** care face să-ţi pierzi minţile !
Vino, tu Nemuritorule ! O, vino tu niciodată pîrguit !

Vino, tu mereu nou ! Eternă Tinereţe !

---

* *Bokul* - floarea unui mare arbore, mică, galbenă, de formă stelată, cu parfum persistent; de cum corola se deschide, floarea cade.

II

Priviți, iată pe Cel care distruge totul !
O, inundarea suferințelor, valul de lacrimi urmîndu-i pașii !
O, clipitul sîngeriu al norilor și tunetul bubuind în abisuri !
Cine este acest teribil Nebun
Umplînd spațiile cu izbucnirile rîsului său sălbatic ?
Căci nu vine oare Cel care ruinează totul ?

Viața se cufundă astăzi în orgia smintită a Morții !
Primește Moartea cu darurile care-i sunt cuvenite !
Daruiește-i totul !
Și să nu șovăi nici înainte nici în urmă
Și nu ascunde nimic !
Ci pleacă-ți fruntea la picioarelor sale,
Acoperindu-le cu buclele sălbatice ale neliniștii tale !
Căci nu vine Cel care distruge totul ?

Primește drumul deschis drept tovarăș,
Casa dispare în umbră și lampa de veghe e moartă.
Uraganul umple locuința și temeliile sale se cutremură.
Nu auzi chemarea,
Chemarea către necunoscut ?
Căci Cel care distruge totul nu a sosit ?

Rușine, o, rușine să verși lacrimi,
Nu-ți acoperi fața cu spaimă
Și nu te culca pe veșmîntul tău într-un colț !
De ce sufletul tău a ieșit din el însuși?
Sfarmă lacătele porții tale!

Părăsește-ți măruntele sentimente și aruncă-te în
Marele Deschis.
Căci nu vine cel care distruge totul ?

Și nu vei intona tu imnul triumfului, și picioarele tale
nu vor dansa
În ritmul barbar al lui Rudra* ?
Spectacolul acesta înalt ție îți era menit.
Îl vei uita oare ? Mergi, părăsește lucrurile
Asemenea umilei soții în rochia sa roșie,
Căci nu vine oare marele tău Iubit care distruge totul ?

---

* *Rudra* sau *Rudra-Shiva*, *"Regele Dansatorilor"*, zeu al Distrugerii și al Vieții în religia brahmanică. A se vedea nota de la pag. 106.

III

Pentru noi mersul înainte -
Şi cine ar putea să ne oprească ?
Pentru cei pe care o mînă îi trage în urmă,
Lacrimi şi tînguiri !
Ci noi, cu picioarele sîngerînde ne vom smulge lanţurile
Şi vom înainta pe soare şi pe întuneric,
Iar ei se vor încinge cu diversele funii ale amăgirilor lor,
Şi pentru ei lacrimi şi tînguiri.

Rudra, sunînd din trîmbiţă ne-a trimis chemarea sa,
Soarele amiezii
Ne-a trimis şi el poruncă pe frunţile noastre.
Sufletul nostru ar voi să acopere tot cerul,
Noi suntem răpiţi de vesela beţie a prealuminii !
Dar pentru ceilalţi care îşi zăvorăsc uşile,
Buimăciţi de strălucirea zilei,
Pentru aceia, lacrimi şi tînguiri !

Vom cuceri oceane şi munţi
Şi chiar o să trecem dincolo !
Noi nu ne temem să înaintăm singuri pe drumul solitar
Căci noi simţim prezenţa Eternei Călăuze.
Dar ei care sunt pierduţi în iluzia lor fabricată,
Împiedicaţi de limite, de bariere,
Ei nu ar putea să meargă din odaia lor în ogradă,
Pentru aceia, lacrimi şi tînguiri !

Va suna trîmbiţa lui Rudra care se trezeşte !
Lanţurile sunt sfărîmate, stindardul victoriei

Se va desfăşura în văzduh,
Îndoielile, înfruntările vor fi rezolvate,
Şi precum laptele în putinei vom bate apele oceanului
morţii,
Noi vom scoate din el licoarea sfîntă,
În vreme ce ei, înşfăcînd cu lăcomie din coapsa vieţii,
Vor fi supuşi legii neînduplecate a morţii
Şi pentru ei, pentru ei - lacrimi şi tînguiri !

IV

Trîmbiţa zace-n ţărînă ! Cum putem îndura această
priveliște?
O, dezastru ! Aerul şi lumina au dispărut ; lucrurile mor.
Veniţi, luptătorilor ! şi luptaţi lîngă drapel.
Veniţi, voi, cîntăreţilor ! şi mergeţi mereu şi mereu,
Veniţi, voi toţi cei fără teamă !
În ţărînă s-a rostogolit trîmbiţa care inspiră curajul,
Şi în pulbere ea ne aşteaptă !

Mersesem în templu, aducîndu-mi ofranda mea de flori,
Căutînd cerul păcii după lupta din timpul zilei.
Şi credeam că rănile inimii se vor vindeca pînă la urmă,
Că voi fi curat şi fără pată, că mi-am spălat orice necurăţie,
- Şi dintr-odată, iată marea Ta trîmbiţă rostogolindu-se
în pulbere !

Ah ! este oare momentul să-mi aprind lampa rugăciunii ?
Este acum seara adorării ! Unde să-mi depun dulcele mele
iasomii?
Iată porunca : o coroană de *Jabă*[*], de culoarea sîngelui !
Şi eu credeam că am încheiat luptele,
Că mi-am atins repausul, că mi-am plătit toate datoriile,
Şi pot să-mi aflu refugiu în sînul tău,
- Cînd dintr-odată sunt chemat de trîmbiţa Ta căzută la
pămînt fără sunet !

---

[*] *Jabă* -floare de culoarea sîngelui închinată cultului teribilei zeiţe, Kăli.

Atunci schimbă-mi inima, Doamne,
Cu miraculoasa atingere a tinereţii !
Fie ca bucuria dogoritoarei mele vieţi să răsune
În melodia arzătoare a cîntării *Dipak*[*] !
Şi să spargă inima nopţii, să umple cerul
cu teribila deşteptare
Putînd să îndepărteze această nedumerire
Care apasă în toate aşezările lumii !
Şi în vremea aceasta eu voi ţine în mîini victorioasa ta
trîmbiţă !

Eu ştiu bine că somnul se va îndepărta de pleoapele mele,
Că săgeţile crude îmi vor răni inima ca ploile
lunii *Çrăvana*[**].
Şi unii vor alerga alături de mine,
Alţii vor suspina vărsînd lacrimi,
Alţii vor tremura prin somn cuprinşi de coşmaruri,
Pe cînd, în enorma sa bucurie, va izbucni marea Ta trîmbiţă!

Ah ! ţi-am cerşit ajutor şi mîngîiere,
Şi am primit doar dezamăgire şi ruşine.
Astfel acoperă-mi trupul cu divina ta armură !
Şi zăgazurile de trecut să fie tot altele înaintea mea,
Dar goarna victoriei să sune mereu în inima ce suferă !
Să-mi dau ultima rămăşiţă a puterii mele,
Dar trîmbiţa inspirînd curajul,
Să o ţin neîncetat în mîinile mele şi cît mai sus cu putinţă!

---

[*] *Dipăk* - melodie hindusă foarte pasionată; după legendă, ea l-a consumat pe muzicianul care a inventat-o, după ce a terminat improvizarea.
[**] *Çrăvana* - lună de toamnă, în anotimpul ploilor, celebrată de poeţii lirici ai Indiei.

V

În adîncul nopţii străbătînd oceanul furios,
il văd venind pe Corăbierul meu.
Să sufle vîntul năprasnic ! El şi-a manevrat pînzele,
el înaintează, Corăbierul meu !
Sub spaima grelei nopţi, şi cînd cerul obosit piere-n ocean,
Printre valurile nebune, legănîndu-se mereu şi mereu,
La ora aceasta, în largul apelor, ce gîndeşte Corăbierul meu?

Pentru ce iubitoare căutare se află pe drum, Corăbierul meu?
Uimind întunericul cu pînza sa albă,
el înaintează împotriva talazurilor,
Nimeni nu ştie ce ţărm va atinge, prin ce drum tainic va sosi,
cînd noaptea se va fi sfîrşit,
Nici în ce neştiută ogradă arde lampa care-l aşteaptă !
Dar încoronînd cu glorie pe Iubita sa fără glorie,
Corăbierul meu va veni să mă ia şi să mă ducă alături de el.

Într-o atare furtună şi beznă, ce dor l-a împins pe
Corăbierul meu ?
Poate că aduce o încărcătură de pietre scumpe în corabia sa.
Nu, Corăbierul meu nu transportă diamante, grele juvaeruri,
ci doar
O mică ramură de iasomie de noapte,
El o ţine în mînă, străbate negrul ocean şi cîntă
cu suflet uşor.
La gîtul cărei Iubite va pune floarea în zori, Corăbierul meu?

Ea vieţuieşte la răscrucea drumurilor,
Cea pentru care Corăbierul meu s-a pornit în ora spăimoasă!
Pentru ca el se apropie, ferindu-se de alte priviri ;
Ea aşteaptă, buclele sale atîrnă sălbatic pe umeri,
Pleopele sale sunt grele de lacrimi, vîntul urlă
prin zidurile casei,
Lampa şovăie sub rafalele ploii, ce umple
de întunecime odaia săracă.
Şi el o cheamă pe nume, numele său necunoscut oricărui alt
vieţuitor, şi ea răspunde, şi iată, şi iată, Corăbierul
soseşte !

Ah, a trecut un veac de cînd Corăbierul meu nebun a plecat
pe drum către mine !
Noaptea încă nu s-a sfîrşit, şi va mai trece multă vreme
pînă cînd corabia sa va atinge ţărmul !
Nu va fi nici un zgomot de tobă, şi 'nici o chemare de
trîmbiţă.
Numai bezna va fi rispită, numai lumina îmi va umple casa !
Toată sărăcia mea se va acoperi de slavă ; şi purificat va fi
întregul meu trup.
În atingerea care dă naştere extazului
O îndoială eternă o să dispară pe tăcute şi pentru vecie.
Corăbierul meu va fi acostat la ţărmul meu.

VI

Nu ești tu decît o icoană fixată pe o pînză ?
Aceste mase de flori-astre filtrate delicat de depărtare,
care palpită scînteind în cuibul nopții,
Mulțimea călătorilor neobosiți ce merg prin întuneric
cu lampa în mînă : soarele, luna, stelele,
Nu ești tu tot așa de adevărat ca aceste lucruri adevărate?
Sau nu ești tu decît o simplă icoană ?

În mijlocul eternei mișcări, de ce numai tu ești în repaus?
O, tu, cel care mergi fără drum ! vino și însoțește pe cei
care merg ;
De ce noptea rămîi închis în sala cea mai adîncă a repausului?
Tu care te afli în miezul a toate, de ce rămîi așa de
departe de toate ?

Pulberea
Își ridică rîzînd
Veșmîntul de culoare cenușie
Și joacă în nebunatica bucurie a vîntului :
În timpul verii ea scoate cu blîndețe haina de văduvă de pe
trupul țărînei
Și-i dă podoaba sobră a călugărițelor ;
În zorii-iubirii ai primăverii, ea înmiresmează lutul
cu santalul dragostei.
Astfel pulberea este adevărată, este plină de viață ;
și iarba care se culcă la picioarele tuturor lucrurilor
Este deasemenea adevărată; ele sunt felurite și mișcătoare,
Dar tu, tu nu te schimbi ! Tu ești doar o icoană ?

Tu nu ești decît o simplă imagine ?
A fost un timp cînd mergeai pe drum aproape de noi toți.
Pieptul tău se ridica și se umplea,
Viața în fiecare din mădularele tale, pe muzică și dansînd
Își scria ritmul său înrudit cu ritmul universului.
Cîte evuri au trecut de atunci ! În viața mea, în universul
meu cît de real erai atuncea !
O, cum priveam magicul penson făcînd să nască formele
- și negrăita formă a Iubirii !
Da, în zorii dintîi tu erai singurul meu tovarăș, - și în tine
numai s-a numit Natura.

Atunci noi mergeam împreună mînă în mînă ; dar tu ai făcut
un pas alături (nu știu de ce),
Și ai rămas înapoia cortinei nopții. De atunci tu ești singur
În vreme ce, străbătînd tristeți și bucurii fără număr,
eu continuam să merg.
Căci pe divina mare cerească, respiră, se revarsă și curge
mareea luminii și a nopții;
Și de-a-lungul drumurilor, înaintează florile-pelerine
cu mersul tăcut și în culorile lor splendide !
Și curentul năvalnic al vieții se-aruncă înainte în
torentele sale
În vreme ce zornăie la brățările mîinilor muzica morții.

Astfel eu grăbesc mai departe, atras de sunetul
necunoscutului
În timp ce sunt nebun de dragoste pentru drumul meu,
uitînd care-mi este scopul !
Dar tu care ai părăsit drumul, nemișcat te-ai fixat și mereu
te afli în nemișcare.
Tu înapoia acestei ierbi, și acestei pulberi, și acestor sori, luni
și stele, - ești tu icoană, simplă icoană ?

Dar ce zadarnică închipuire întunecă sufletul poetului ?
- Tu, doar o icoană ?
Ah, tu ești altceva decît o imagine. Cine poate-ndrăzni
să spună că te-a putut cuprinde,
Închis în grilajul temniței unui vers,
înnăbușit de propriile tale lacrimi tăcute ?

Nu ! Dacă bucuriile tale și-au pierdut vioiciunea, acest rîu
Și-ar fi uitat dansul undelor sale, iar acest nor
Își va fi pierdut strălucirea de aur !
Dacă încîntarea sumbră a buclelor tale ar dispărea din lume,
Ar dispărea și murmurul plin de înțelesuri
Al floarei *Mādhavi*[*] jucîndu-se cu vîntul
- pătimașă și dulce visare.

Te-aș fi uitat în adevăr, Iubitul meu ?
Ci nu, tu ești așezat aproape de izvorul cel viu,
și din acest motiv noi nu ne amintim de tine ;
La fel noi nu ne gîndim la flori sau la stele, cînd ele ne
împodobesc drumul, înmiresmează vîntul vieții
și umplu cu muzică hăurile uitării.

Să pierzi amintirea și să uiți nu sunt unul și același lucru!
Și tu te-ai așezat pe însăși uitarea mea.
Tu ai adăugat puteri sîngelui meu,
Și dacă eu nu te aveam în fața ochilor mei e pentru că
tu ești Tu în pupila mea !
Iată că tu ești verdele verdeții și albastrul cerului cerurilor!
Iată că universul meu și-a aflat în tine cîntul sau lăuntric!
Și eu nu te cunosc, și nici o ființă nu te cunoaște,.
Dar Muzica ta a venit să-mi instruneze însăși harpa
inimii mele,

[*] *Mādhavi* - mică floare cu tulpină lungă; crește în buchete primăvara.

O, tu, Poetule,
Care te afli în inima profundă a oricărui poet,
Atunci nu o simplă imagine
nu doar o icoană ești Tu !

Într-o dimineață îndepărtată uitată am știut să te ating,
Și de atunci te-am pierdut în noapte.
De atunci - în tristețea și orbirea mea de tine mă apropii,
Și pe tine vreau să te cîștig.
Tu, nu ai fi decît o icoană ? Nu, nu o icoană. Tu ești !

VII

Tu știai bine, Shāh Jehān, împărat al Indiilor,
Că viață, tinerețe, onoare, bucurii sunt măturate de Timp.
Atunci te-ai străduit să faci ca agonia sufletului tău
să supraviețuiască gloriilor împăratului.
Puterea de diamant a domniei tale
Poate dispărea la strălucirea apusului
înapoia cortinei somnului ;
Un singur mărunt suspin al sufletului
Își va întinde pentru întotdeauna culoarea sa pe cer
- căci nemărginit era dorul inimii tale.
Da, splendoarea pietrelor scumpe poate să dispară cu totul,
Lacrimile căzute într-o zi vor stărui mereu,
Veșnic curate, strălucind limpezi pe fruntea Timpului,
Și acesta este Tāj-Mahāl* !

Ah, sărman suflet omenesc !
Timpul nu îngăduie nicicînd să te întorci pentru ca
să fixezi un chip în urmă:
Nu este timp, nu este timp !
Mereu plutind pe crudele unde ale vieții,
Atingînd un țărm în această lume și apoi un altul,
Tu iei dintr-o piață greutatea mărfii și o vinzi în altă piață;
Zumzetul vrăjitor al vîntului de sud umple
mantia foșnitoare a legănului tău

---

* *Tāj-Mahāl* - templu mausoleu construit de împăratul mogol Shāh Jehān (1627-1658) în memoria soției sale Muntāz Mahāl; ridicat la Agra, el este unul din cel mai magnifice și fascinante monumente ale artei indo-persane.

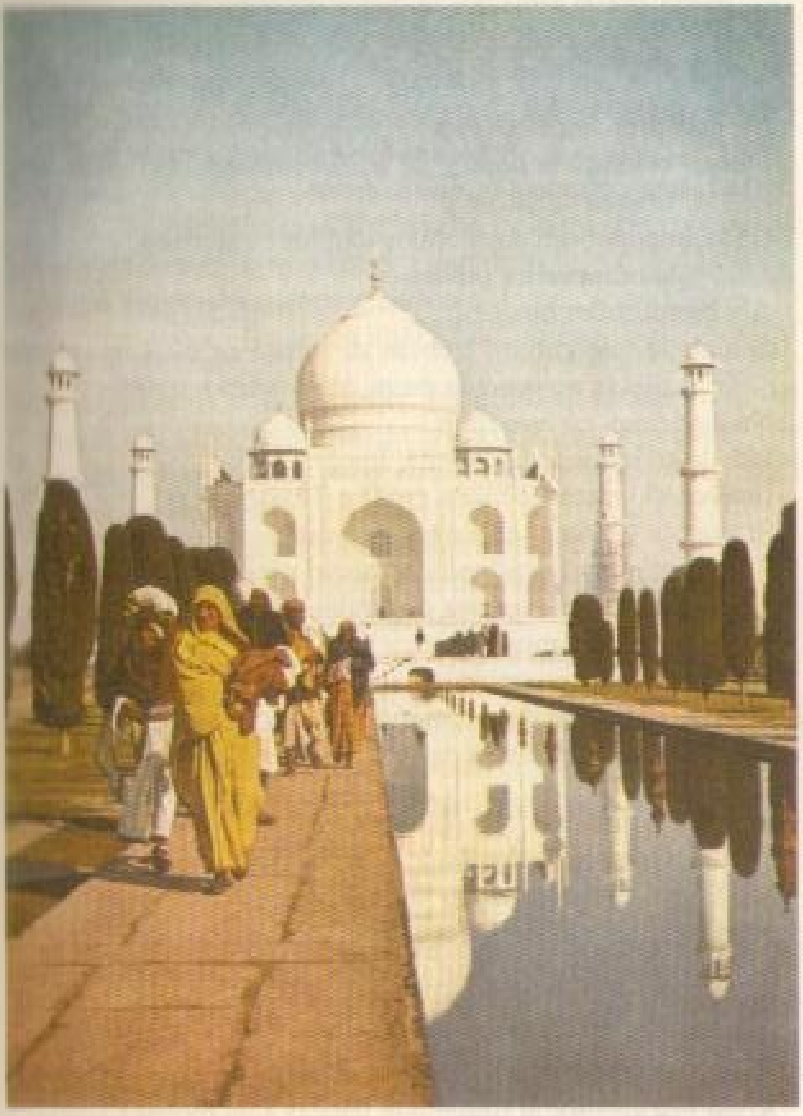

Templul-Mausoleu Tāj-Mahāl

cu floarea primăvăratecă *Mādhavi*
Şi aproape în aceeaşi clipă coboară înserarea, florile se ofilesc
şi cad moarte în pulbere.

Nu este timp, nu este timp !
Din acest motiv în nopţile de iarnă tu aştepţi să se desfacă
floarea de iasomie
Ca să împodobeşti coşul voios umplut cu lacrimile
anotimpurilor ploioase.
Ah, bietul suflet omenesc !
Scumpele tale comori trebuie să le laşi să cadă la sfîrşitul
zilei la margini de drum, în moartea nopţii !
Nu este timp, nu este timp !
Iată de ce inima ta neliniştită, Împăratule,
Încercă să vrăjească inima crudă a Timpului
Şi aceasta s-a făcut cu magia frumuseţii.
Prin ce minunată ghirlandă ai salutat-o tu, ca şi cum
ai acoperi moartea disgraţioasă cu o graţie ce nu
cunoaşte moarte !
Nu este loc aici pentru tînguiri !
De aceea tu ai facut prizonier ţipătul tău fără hodină
Într-o puternică ţesătură de veşnică linişte.

Şi numele prin care tu ţi-ai numit Iubita, în iubirea solitară
a templului tău, scăldat în clarul de lună,
Murmurul de iubire tu l-ai lăsat aici, în urechea veşniciei.
Nemărginita delicateţe a dragostei înfloreşte pentru tine
în nenumărate flori pe inima marmurei tăcute :
Şi acesta a fost visul tău de marmură : Tāj Mahāl !

O tu, Poet Împărat, acest portret al sufletului tău,
Acest nor vestitor al fiinţei tale vrea să suie mereu !
Muzică şi cadenţe neauzite, el vrea să se înalţe
spre tărîmurile de nezărit

- unde Iubita Dragostei pierdute, devenită eterna Iubită,
Apare amestecată cu prima izbucnire a aurorei,
Străbătînd suspinele nopţii ostenite
În blîndeţea descarnată a floarei *Chāmeli** sub lumina lunii !
El vrea să se înalţe dincolo de ţărmurile grăirii,
De unde privirile cerşetoare se întorc mereu dezamăgite,
Unde Frumoşii Vestitori ţîşnesc din ev în ev,
Scăpînd de paza spăimoasă a Timpului,
Pentru a repeta neîncetat mutul mesaj :
Nu te-am uitat ! Nu te-am uitat ! Iubita mea.

Tu nu mai eşti, o, Împăratule ! Împărăţia ta s-a risipit
Asemenea unui vis, şi tronul tău s-a prăbuşit în pulbere.
Armatele tale care au văzut cum tremură pămîntul sub paşii
lor nervoşi
Sunt abia mai puţin decît o amintire plutind
pe drumurile prăfoase ce duc la Delhi.
Glasurile poeţilor de atunci au îngheţat,
Mistica muzică a *Nahabatului*** nu se mai face una
Cu muzica unduitoare a *Jamunei****.
Clinchetul gleznelor împodobite ale frumoaselor haremului
A murit în ograda pustie a palatului
Şi străbate astăzi în strigătul cerului nopţii prin corul gîzelor!
Cu toate acestea, mesajul tău, Templul tău
Nu s-a vestejit nici nu este obosit,
El sfidează ridicarea şi căderea imperiilor,
El ignoră înălţările şi coborîrile vieţii şi ale morţii, el repetă
Cuvintele Eternului Împărat, răpit de dragoste :
Nu te-am uitat ! Nu te-am uitat ! Iubita mea !

---

* *Chāmeli* - floare albă a unei plante agăţătoare.
** *Nahabat* - concert de anumite instrumente analoage oboiului, care se aud în unele ceremonii religioase.
*** *Jamunā* - rîu din nord-estul Indiei ; este numit "sora Gangelui" şi este asociat cu Krishna în opera poeţilor Vaishnava.

Este oare-adevărat ? Cine poate spune că tu nu ai uitat,
        Împăratule,
Că tu nu ai rupt pecetea porții temniței amintirii ?

Și că veșnicul Trecut la fel cu întunecosul asfințit
A păstrat inima ta pînă astăzi ?
Că inima ta nu a evadat pe calea liberă a uitării ?
Templul Morții se cufundă, capătă rădăcini într-un singur loc,
Și ridicîndu-se din pulbere
Încearcă duios să acopere moartea cu mantia memoriei,
Dar cine poate opri viața pentru întotdeauna ?
Fiecare stea în necuprins cheamă viața,
Invitația de a trăi este în lume mereu felurită, cheamă noile
        zori și noile lumini,
Deja viața se grăbește pe drumurile universului liber, și
        sfarmă toate legăturile memoriei.

Împăratule ! nici o împărăție, oricît de mare, nu te va opri
        mult timp.
Pămîntul răsunînd de vastul cînt al oceanului
Nu poate conține adevăratul Tu, icoană a nemărginirii,
De aceea tu lași pămîntul după tine ca pe o oală de lut.
Tu ești mai mare decît renumele tău !
Și carul vieții aruncă vanitatea ta !

Astfel, singur simbolul tău este prezent, și nu tu !
Această iubire care nu știe să meargă, această iubire
Încercînd să zidească un altar pe liberul drum,
Ah, toate dulcile amintiri ale acestei iubiri
Se strîngeau la picioarele tale ca pulberea însăși.
Dar în urma de praf pe care tu ai lăsat-o, dintr-odată a căzut
        pe nesimțite un grăunte scăpat din buchetul vieții tale.
Și această sămînță (acum cînd tu ai dispărut cu totul departe)
A împins pînă la cer ramuri nepieritoare

Care cîntă melodia cea gravă :
"Acest călător, eu n-am să-l mai regăsesc,
        oricît de departe l-aș căuta !
Împărăția sa nu a fost oprită nici de zăgazul oceanului
        nici de zăgazul munților,
Iubitul său nici el nu a putut-o opri,
Carul său aleargă mereu unindu-se la chemarea nopții,
        cu cîntecul stelelor,
Către marile portaluri al noilor zori !
Și din acest motiv eu sunt în țărînă o masă de amintiri,
Dar liberul Spirit nu este aici, nu este aici !"

VIII

Rîu al nemărginirii !
Apele tale necunoscute, apele tale tăcute
Lunecă grabnic fără răgaz din eternitate !
Golul cel larg este zguduit de curentul tău dezincarnat,
Furioasa învălmășeală a valului tău fără substanță
Ridică materia în mici insule de spumă ;
Razele-ascuțite ale luminii scînteietoare alcătuiesc
curenți de culoare
Care urcă din prăpăstioasele-adîncuri ;
Vîrtejuri, bulboane, straturi peste straturi, -
toți sorii, lunile, stelele
Sunt asemenea unor picături de apă.

O, tu Etern Rătăcitorule în vastele depărtări,
Acest umblet fără nici o țintă este muzica sufletului tău
și melodia ta fără nici un sunet.
Tainicul dincolo te cheamă neîncetat ?
Și, cum iubirea ta soarbe totul, tu rămîi veșnic
fără sălaș ?

În această nebună căutare pătimașă
Pe sînul tău din cînd în cînd se leagănă un colier
Și iată că stelele strălucesc !
Șuvițele tale de furtuni înnourate aruncă beznă în hăuri,
Buclele de la urechile tale făcute din fulgere strălucesc
în timpul dansului
Și veșmîntul tău neliniștit sărută ierburile care palpită,
Frunzișul veșnic tremurat al pădurilor toate.
Florile cad peste tine din cînd în cînd și mereu

Dansul nimfelor cerești - *apsaras.* Ajantă, Grota I, sec. VI.

Din coşurile anotimpurilor, de-a-lungul întregului drum:
Flori de iasomie, de *Chāmpa*[*], de *Bokul* şi *Pārul*[**].
Tu fugi mereu, te avînţi mai departe
Fără împotrivire ! Fără soroc ! Şi fără a te uita în urmă !
Tu îţi cheltuieşti cu amîndouă mîinile avutul,
Nu aduni nimic şi nu culegi nici una,
Şi nu ai nici tristeţi nici temeri,
Proviziile tale pentru drum tu le-ai isprăvit
în bucuria peregrinării !

În orişice clipă cînd eşti prea bogat, tu nu ai nimic
Şi astfel rămîi de-a-pururea preacurat.
Sărutîndu-ţi picioarele, pulberea pămîntului
uită că e întinată,
În orice moment moartea se transfigurează în viaţă.
- Ascultă ! Dacă din oboseală te-ai opri o singură clipă,
Imediat universul s-ar cutremura în blocurile materiei sale;
Imediat şchiopii şi muţii şi demonii mutilaţi, hîdele lucruri,
Piedici îngrozitoare, ar interzice tuturor calea !
Imediat cel mai mărunt atom din masa inertă şi stîlcită
de nemişcare
Ar veni să străpungă inima spaţiului cu săgeata sa
de necurăţie şi suferinţă ! -

O, voi Nimfe Cereşti, cu obiceiuri sălbatice,
Voi, care dansaţi mereu şi mereu, Nevăzute Frumuseţi !
Dumnezeescul rîu este alcătuit din dansurile voastre
Şi purifică neîncetat viaţa lumii care se scaldă în moarte
În vreme ce albastrul necuprins umple înalt vastele ceruri.
O, Poetule, astăzi tu eşti înnebunit de muzica clopoţeilor
de la cingătoarea Creaţiei!

---

[*] *Champă* - floarea unui mare arbore, de un galben strălucitor; florile apar în vîrf, de abia vizibile, dar foarte mirositoare.
[**] *Pārul* - floare de primăvară.

Paşii Neliniştitului
Tu îi auzi în fiecare din vinele tale, în inima ta !
Şi nimeni nu ştie că sîngele tău se înalţă astăzi
Odată cu valurile oceanului,
Şi că tremură cu neliniştea codrilor !

O amintire se ridică pe încetul în spiritul meu :
Din ev în ev noi am călătorit, trecînd prin tăcute prefaceri;
Din frumseţe în frumuseţe, şi din viaţă în viaţă,
Dinspre noapte spre zi, am mers
Cheltuind în daruri şi daruri, cîntece şi cîntece
toate economiile, toate comorile noastre.

Puternic foarte e astăzi curentul părăsirii.
Luntrea mea este tremurătoare.
Ah, lasă pe ţărm imensitatea avutului tău !
Nu mai privi înapoi cu durere, ci chemarea Înaintelui
să te poarte magnetic .
Departe de meschinele zgomote, în noaptea fără de capăt,
în lumina fără sfîrşit.

IX

Cine ți-a dăruit viața, Tāj Mahāl, făptură de piatră ?
Cine te hrănește cu sevă nepieritoare ?
Este pentru ca tu să poți înălța mereu în sferele cerești
Frumoasa corolă zămislită de către pămînt ;
Pentru ca de la un an la altul să sufle asupră-ți
Mîhnitul suspin de adio al Primăverii care s-a stins !
Toate cîntecele îngreuiate de lacrimi, pierdute și evaporate
odată cu lumina lămpilor și chipurile obosite de la
sfîrșitul adunărilor nocturne,
Cîntă mereu treze și vii în jurul tău, o, Piatră care nu ai murit!
Căci regescul tău iubit desnădăjduit, din rana inimii sale își ia
Piatra prețioasă a dragostei-durere și o face dar oamenilor.
Nici un soldat al împăratului nu a mai rămas ; monumentul
se află sub paza celor Patru Tărîmuri ale cerului.
Azurul îl sărută în tăcere,
Soarele aurorei cu întîile sale raze trandafirii îi dă măreție,
Iar grațioasa lună palidă îi dăruie nuanța dureroasă,
zîmbetul iubirii care nu mai are speranță.

Și tu, Regină !
Amintirea dragostei tale a atins în Frumusețe o nemuritoare
măreție,
Această amintire născută din tine pentru a acoperi întreaga
lume cu lumina vieții.
Amintirea ta lipsită de carne s-a reîncarnat; ea îmbină
iubirea Împăratului
Cu iubirea însăși a oricărui om ; și coroana ta
Luată din casa ta imperială este oferită oricărei Iubite

Într-un palat sau în cocioaba unui nevoiaș ;
Și amintirea dragostei tale a sfințit orice iubire.

Duhul împăratului și slujitorii săi au dispărut din acest
mare univers împărătesc ; dar eternă
Este suferința iubitoare a omenirii, care noaptea
și ziua, sub simbolul patimii tale, Frumusețe de piatră,
Îți dăruiește adorarea sa.

X

Iubitul meu,
Ce ţi-aş putea oferi eu în dimineaţa acesta din mîinile mele ?
Cîntecul dimineţii ?
Dar dimineaţa este copleşită,
Precum o floare, de crudele raze-ale soarelui,
Iar cîntul obosit
Dintr-oată cade.

O, Prietenul meu !
Ce-mi ceri tu ajungînd la poarta mea
Către sfîrştul zilei ?
Ce trebuie să-ţi aduc ? Lampa serii ?
Dar lumina lămpii nu poate trăi
Decît în colţul adăpostit al unei case mute.
Dorinţa ta ar fi deci să o port
În mersul tău prin mulţime ?
Ah, nu vezi tu
Cum flacăra moare
În vîntul rătăcind pe drum ?

Prietenul meu, Prietenul meu, aş putea să-ţi dăruiesc
    eu ceva ?
Flori şi buchete de flori
Se vor usca într-o zi,
Atunci pot să te încarc cu asemenea poveri ?
Oricare ar fi lucrul adus de mîinile mele,
Degetele tale nepăsătoare
Îl vor uita, îl vor lăsa să cadă în pulbere.

Nu ar fi mai bine
Ca în una din zilele tale de odihnă
Plimbîndu-te în lungul grădinii mele de flori,
Fără să vrei
Tu să tremuri de bucurie simţind tainicul parfum
Şi să te opreşti dintr-odată uimit ?

Ofranda fără de voie şi dăruită de şansă,
Este ofranda pentru tine !
Şi cînd tu vei străbate aleea florilor mele
Ochii tăi vor fi cuprinşi de vraja
Celei mai dulci amăgiri,
Şi tu vei vedea :

O lumină colorată tremură lunecînd în lungul şuviţelor
    de păr ale serii,
Ele înfăptuiesc atingerea miraculoasă care îţi recrează visele;
Această lumină, ofrandă ignorată, este
    în adevăr pentru tine.

Toate comorile mele într-un fulger se-arată,
Ele vin, dispar într-o clipă,
Nu îşi spun numele
Şi fug, iar inelele îngrozite de la gleznele lor
Umplu cu melodii cărăruia.
Dar eu nu ştiu prin care drum ajung la blîndul lor tărîm
Pe care nici mîna şi nici cuvîntul meu nu-l vor atinge
    vreodată.
Şi astfel iată ceea ce Tu afli
În propriul tău nume, Prietene,
Astfel ceea ce tu obţii fără să ceri şi fără a cunoaşte,
Doar acel lucru este cu adevărat al Tău !
O floare, un cînt sau un fruct,
Tot ce eu ţi-aşi putea dărui este destul de mărunt.

XI

O, Iubitul meu ! O Prea Splendidul meu !
Cînd ei te aruncă-n țărînă
În meschina lor plăcere de-a alerga pe drum,
Inima mea izbucnește tulburată !
Eu strig, eu proclam : O, Prea Splendidul meu,
Ia varga pedepsei, lovește pe vinovați !
- Și ce-ai văzut tu ? Sala de judecată mereu deschisă ;
Procesul continuă ; lumina dimineții
A atins în tăcere ochii înroșiți ai criminalilor,
Și parfumul iasomiilor sălbatice sărută suflul desmățului,
Și lampa înstelată de rugăciune, aprinsă de fecioarele serii,
Privește răbdătoare toată noaptea
Pe cei care trec, aruncînd asupră-ți praful, Prea Splendidule.

O, Prea Splendidul meu !
Locul judecății tale este într-o pădure de flori,
În suflul liber al aerului curat,
În mijlocul țîrîitului greierilor în iarbă,
Și prin cîntecul păsărilor primăverii,
Și în adîncul frunzișului care murmură
Buimăcind țărmurile sărutate de valuri !

O, Iubitul meu ! cît sunt de cruzi în patimile lor nestăpînite !
Ei vin pe furiș
Ei îți fură veșmîntul și podoabele grației
Pentru a-și îmbrăca ticăloasele lor dorinți goale.
Rănile pe care ți le fac îți schimonosesc întreg trupul,
o, dulcele meu Stăpîn,

Și acest lucru nu-l mai pot îndura !
Te implor cu ochii plini de lacrimi :
Ia sabia pedepsei, Iubitul meu ! Execută-ți judecata !
- Dar ce am văzut ! Unde este locul de judecată ?
Dulcile lacrimi ale Mamei scaldă fapta celor violenți,
Încrederea Iubitului primește lancea revoltei lor
În inima sa, rană deschisă !
O, Iubitul meu, locul judecății tale este stabilit
Pe liniștita și dreapta afecțiune a dragostei care nu doarme,
Pe divina modestie a soției devotate
Și pe sîngele care curge din inima prietenilor
În timpul nopții despărțirii cînd iubirea în așteptarea sa
rămîne în beznă,
În timpul dimineții înduioșată de milă cînd se-ntoarce
totala iertare.

Ah, tremur de groază cînd văd aceste hulpave creaturi
Cum mișună la marile tale portaluri,
Cum intră în secret în casa comorii tale
Fără drept și fără a fi invitate, pentru a prăda,
o, Cumplitul meu !
Dar povara pe care-au furat-o este prea grea;
Ei slăbesc cu inima palpitînd, se poticnesc,
Și totuși nu pot să-și lase povara !
Atunci din milă pentru ei eu strig : o ! Cumplitul meu,
Iartă-le lor, Tu, Cumplitul meu, iartă-le lor !
Și ce văd eu ? Iertarea ta
Coboară, pală de vînt formidabilă,
Un uragan aducător de moarte !
Enorma încărcătură a prăzii
Se prăbușește, ceea ce ei au apucat
este luat în vîrtejuri de vînt.
Se aprinde precum o flacără în asurzitoare-ncleștare,

Temuta-ţi iertare ! Ea se întruchipează în
strălucirea asfinţitului
Apărută pe nimicirea lumii,
Ea arde în potopul sîngelui, în noaptea de culoarea
cataclismului, fulgerătoarele lupte, distrugerile.

XII

Tu îmi vei da şi iarăşi îmi vei da !
În aşteptarea continuă s-au petrecut zilele mele.
Şi în timpul acestui îndelung du-te-vino de bucurii şi dureri,
Am întins zi şi noapte mîinile
Gîndind mereu
Că tu vei dărui,
şi dăruie-mi încă altceva !

Şi tu ai dăruit, tu ai dăruit mereu ;
Uneori în fărîme şi în clipe stinghere, alteori dintr-odată
în potopurile *Çravanei* făcute din somptuoase daruri!
Am primit darurile tale, le-am risipit,
Am ţesut din ele brăţări în jurul mîinilor mele,
în jurul gleznelor mele,
Am făcut din ele obiecte de joc,
Din nepăsarea, şi neglijenţa, şi letargia sufletului meu !
Le-am lăsat în hambar alături de jucăriile stricate.
Şi totuşi tu ai dăruit, ai dăruit mereu
Şi cupa darurilor tale a umplut lumea.

Povara zdrobitoare a tuturor darurilor tale
Atăzi nu o mai pot îndura !
Nu pot s-o mai port !
Nu mai pot suferi
Această veche aşteptare a inimii mele cerşetoare,
Această veşnică intrare şi ieşire pe poarta ta !
Şi cu cît primesc mai mult, cu atît mai cer încă!
A primi şi a cerşi cresc împreună fără capăt

Și nu mai pot suporta această obligație fără sfîrșit
Care umple dimineața și seara vieții mele cu totală cerșetorie!

Cînd mă vei lua, cînd mă vei prinde în mîinile tale, Doamne,
Această rugăciune cînd mi-o vei împlini ?
Cînd vei arunca paharul plin de o sete goală ?
Și cînd vei stinge lampa așteptării mele,
Căci ea arde mereu în miezul nopților vieții mele ?
O, cînd îmi vei da libertatea
Departe de puzderia sfîntă a darurilor tale moarte,
În pura lumină a marelui tău cer gol ?

XIII

În inima ascetică a pădurii de iarnă cu frunzele căzute,
De ce se repede
Vîntul beat al Primăverii ?
Fără sfială sau teamă
El face să tremure de mînie ceasurile iernii îngreuiate de rouă
Cînd își risipește spre cer hohotul său de rîs !

Și tu, tinerețea mea multă vreme uitată,
De ce-mi trimiți scrisoarea aceasta
Prin mîna veselei Primăveri,
Cînd ea face gestul și dă semn să înceapă
muzica triumfătoare?

În această scrisoare tinerețea mea îmi scria :
"Sunt aici, în tărîmul Veșniciei,
Eu, Tinerețea ta,
Eternă între eternități !
Ghirlanda florilor de *Mandāra** atîrnă la gîtul meu,
Mantia-mi galbenă este-ncărcată de mireasma pădurilor
pînă departe !
Și tulburarea despărțirii de tine
Mă ține pururea trează !
Și în brizele venite din sud și în fiecare surîs al primăverii
Sunt pururea trează !
Sunt trează mereu priviri în priviri, zîmbete în zîmbete
Și în nenumăratele melodii ale fluerelor primăverii".

---

* *Mandāra* - floare mitologică.

Tinerețea mea îmi mai scria :
"Vino, Dragul meu, vino, Iubitul meu,
Treci peste drumul obositor al vîrstelor și peste marea poartă
a morții
Și lasă florile obosite !
Mulțimea de corole larg deschise cădea-vor în moarte,
Frunzele veștede acoperi-vor pămîntul,
Visurile ca o coardă întinsă prea tare se vor frînge,
Nădejdile în fărîme se vor prăbuși în țărînă,
Și numai eu, Tinerețea ta,
Numai eu dăinuiesc veșnic
Și repetatele întîlniri dintre mine și tine
Pe țărmul de aici și pe țărmul de dincolo al vieții".

XIV

Pămîntule-Mamă, de cîte milioane de ani
De umilință, de pregătire avut-ai nevoie
Pentru a face să se desfacă
Mugurii fragilei flori *Mādhavi* !

Această incarnare a bucuriei
Stătea culcată și-ascunsă
De-a-lungul veșniciilor, în inima Nezăritului.

La fel de fragilă, la fel de ascunsă
În adîncul inimii mele
Stă nădejdea
Că într-o zi, în vreun sfîrșit îndepărtat al ciclurilor,
Un ușor surîs de bucurie
Veni-va să uimească ciucurii
Codrilor la vremea primăverii
In universul visurilor mele !

XV

Cîntecele mele
Sunt spume plutitoare,
Ele nu sunt ţintuite la locul zămislirii lor,
Nu au rădăcini - ci numai frunze - numai flori.
Ele beau lumina voioasă
Şi dansează, dansează pe valuri.
Nu au nici port şi nu cunosc secerişul,
Stranii oaspeţi necunoscuţi ! şovăitoare în toate mişcările lor.

Şi cînd deodată ploile tumultuoase ale *Crăvanei*
Coboară din nouri fără sfirşit,
Înecînd malurile cu potopul lor plutitor,
Spumele-cîntec ale mele, dintr-odată, fără răgaz,
Insuflate de o sălbatică viaţă
Acoperă, inundă drumurile,
Plutesc din ţară în ţară,
Din tărîm în tărîm, -
Cîntecele mele !

XVI

Enorma bogăţie a lucrurilor din univers
Se uneşte într-un sălbatic hohot de rîs !
Pulbere şi nisip
Lovindu-şi mîinile
Dansează şi dansează
Grupuri felurite, sensuri felurite,
Ca nişte visuri care se nasc
Plutind în spaţiu într-un nemărginit vălmăşag !

Nenumărate visuri nezărite
Şi nedesluşite doruri ale omului
Se trezesc la chemarea lucrurilor înnebunite ,
de nevoia unei forme
Care se îmbrîncesc asemeneea unor jucători aţîţaţi
peste măsură.
Visuri fără glas şi fără astîmpăr
Îşi caută pătimaş ţărmul întrupării lor.
Încercînd să scape din abisul Informului
Ele se silesc să dobîndească vreun chip de pe pămînt ;
Piatră sau trunchi de copac sau altă înfăţişare,
Numai să ajungă puţin pe pămînt !
Lupta dură a spiritului capătă de asemenea
formă în lucruri,
Masă peste masă el a zidit cetatea,
Care nu este numai case, nu numai pietre şi cărămizi,
Ci capătul marcei informului către forme !
O, lucruri !

Tot astfel vocile trecutului neauzite şi fără sălaş
Plutesc într-un şopotit tainic din hăuri în hăuri,
Atingînd ţărm după ţărm de omenire,
Ele îşi caută glasul în glasul meu.
Aceşti pelerini-fără-lumină către sanctuarul Zilei
Călătoresc fără-ncetare; atingerea tăcută unul de altul
Atrage armate de gînduri niciodată spuse
În afara peşterilor sufletului meu ;
Şi gîndurile mele se cufundă grabnic
Prin marele deşert al nedesluşitului
Împinse de nepotolita sete a unei Forme.

Eu nu ştiu ce sunt ele,
Nici clipa şi nici locul pe unde vor străbate acest pustiu,
În ce creaţie viitoare întrezărită
Îşi vor afla forma potrivită sub lumină !
Nici dacă cineva îşi va aminti atunci că ele au plecat astăzi
din inima mea.
Dar un poet îşi va făuri din ele propriile sale gînduri,
un pictor le va pune pe pînză, un arhitect le va clădi,
Va fi turnul unei case împărăteşti pe care nici o ţară
nu a văzut-o vreodată.
Cît despre noi, ce putem face decît să însemnăm locul
Prin altarul nostru de jertfă, mereu nedesăvîrşit ?
În fumegarea tunului, chemarea trîmbiţelor războinice,
Ce mare viitoare zvîrcolire este anunţată ?

XVII

Pămîntule, preaiubitul meu !
Lumina ta nu ar fi putut dezvălui toate comorile tale
Atîta timp cît eu nu eram în dragostea ta !
Astfel, în toată această îndelungată vreme,
Largul tău cer aştepta şi cerceta cu lămpile sale fără număr
Prin abisuri şi abisuri !

Atunci dintr-odată iubirea mea apăru cu muzica sa
Şuşotind nu ştiu ce încuviinţare.
Inima sa, buchet parfumat de flori,
A depus-o pe inima ta, o, Pămîntule al meu !

Surîzînd, cu ochii fermecaţi,
Ţie, iubirea mea
Ţi-a facut un dar tainic;
În odaia secretă a sufletului tău
El va străluci veşnic - sub veşnica ghirlandă a stelelor.

XVIII

Atîta vreme cît eu rămîn inert, nemişcat
Eu nu fac decît să-ngrămădesc mulţimea lucrurilor,
Nu fac decît să devorez această lume
În firmituri, la fel ca o insectă.
Fiecare povară de dureri se face mai apăsătoare ; viaţa
Îmbătrînită, albită printre iernile îndoielii
Stă încovoiată sub greul unei nelinişti.

Dar dacă merg şi alerg
În torentul mişcării
Cu întregul cuprins al acestei lumi,
Avînd veşmintele sfîşiate, zdrenţuite,
Atunci feluritele poveri ale suferinţei se risipesc,
Devin curat, scăldîndu-mă în fluviul mersului
Şi beau licoarea nemuritoare a mersului.
Tinereţea mea este trezită la o nouă viaţă,
Ea reîntinereşte în fiece clipă.

Astfel, eu sunt călătorul ale cărei priviri caută înainte,
La ce v-ar folosi să mă chemaţi înapoi ?
Eu nu rămîn în casa mea, înspăimîntat de apropierea morţii !
Ci eu mi-am pus la gît ghirlanda Făpturii Tinere,
În mînă port darurile sale de comuniune.
Arunc vechea povară, strînsură preţioasă a bătrîneţii mele !

Marele cer este plin de voiosul cîntec al mersului.
O, tu, suflete al meu,
Dumnezeul-Poet al Lumii cîntă în carul tău triumfal,
Şi soarele, luna, stelele cîntă jur-împrejur !

XIX

Am iubit această lume
Şi am înconjurat-o ca un vrej vegetal cu fiece fibră
a fiinţei mele !
Lumina şi întunericul lunii amestecat cu înserarea
Au plutit în spiritul meu, în el s-au topit
În aşa fel că la sfîrşit viaţa mea şi universul
Sunt una !
Mi-e dragă lumina acestei lumi, mi-e dragă viaţa în ea însăşi!

Cu toate acestea nu-i mai puţin adevărat că va trebui să mor.
Cuvintele mele vor înceta într-o zi să înflorească în spaţiu.
Ochii mei nu se vor mai putea dărui niciodată luminii ;
Urechile mele nu vor mai auzi soliile tainice ale nopţii,
Şi inima mea
Nu va mai veni grăbită la pătimaşa chemare a soarelui.
Va trebui să iau sfîrşit
Cu ultima mea privire, cu ultimul meu cuvînt !

Astfel, dorul de a trăi este un mare adevăr,
Şi absolutul adio - un alt mare adevăr.
Totuşi trebuie să aibă loc între ele o armonizare !
Altfel creaţia
Nu ar fi putut îndura aşa de mult timp surîzîtoare
Enormitatea înşelăciunii !
Altfel lumina de mult s-ar fi înnegrit devorată de viermi !

XX

Vesel să-mi răsune cîntul
Pe-al meu *bançi*[*] de-agonie.
Pe un rîu de lacrimi luntrea-mi
Va pleca-n călătorie.

Colo suflă vîntul, - vîntul
Despărțirii dînd avîntul.
Somnul mi-a fugit și-acum
Bançi-mi cîntă pentru drum.

Inima-mi pe-abis dansează,
Rîde-n sfîntă nebunie.
Ce ești, tu, Cel Neștiut ?
Cîntă-mi *bançi* de-agonie !

Alte, alte melodii,
Cîntă-mi fluer de-agonie.
Plec prin vîntul cel potrivnic
Liber în călătorie.

Cel nici cînd văzut de mine
Inima mi-a fermecat.

[*] *Bançi*. Țăranii din Bengal fabrică bançi dintr-o tulpină de bambus pe care o străpung cu găuri și o împodobesc cu chei; găurile în lemn simbolizează suferința și acest fluer primitiv este el însuși simbolul Vieții cu durerile și bucuriile sale.

Cum să mai rămîn în casă,
Cînd de doru-i sunt chemat ?

S-a sfîrșit visarea-n port
Mă cufund în infinit.
Dragul meu Nebun, sfîșie
Legile Creației

Cu-a ta pură melodie
Pe-al meu *bançi* de-agonie.

XXI

Atît de nerăbdătoare, micuțele mele ! Iarna nu-i pe sfîrşite.
Dar voi sunteți hotărîte să cîntați toate în cor.
Ce apropiere pîndiți voi pe marginea drumului ?
O, nebuna mea floare de *Champă*, salbatica mea
floare de *Bokul* !
Pentru cine vă grăbiți pasul în așteptare ?

Voi sunteți cele dintîi menite să muriți și să dispăreți.
Nu v-ați gîndit : ceasul este el oare propice ?
Voi ați trezit din creangă în creangă un carnaval,
Și ați împrăștiat culori și miresme în toată pădurea.
Deschizîndu-vă drumul înaintea celor mai îndrăznețe flori,
voi ați înflorit
Și ați rîs nebune, iar apoi tot în cor ați căzut moarte.

Primăvara nu va sosi decît în aprilie,
Pe mareea înaltă a vînturilor din miază-zi.
Dar voi nu ați ținut socoteală,
Bucuria voastră fiind de a cînta fluerul bunei vestiri
și apoi de a muri.
V-ați întrebat oare dacă există o dulce odihnă
La capătul drumului și înainte de a cădea noaptea ?
Ci voi v-ați dăruit viața, ați cheltuit-o
Rîzînd plîngînd pe drum !

O, plinele mele de nebunie ! O, voi cele fără de minte !
Voi ați ascultat cum sosește vizitatorul necunoscut.

Voi v-ați pierdut inima, ați așternut moartea voastră iubitoare
Pentru a acoperi pulberea pe drumul pașilor săi !
Legăturile voastre cu viața au căzut înainte ca voi să fi văzut,
Înainte să fi auzit pe Iubitul vostru însuși !
Căci voi nu ați așteptat
Pînă ce ochii voștri s-o fi mărturisit, o, micuțele mele !

XXII

Cînd Tu m-ai luat de mînă,
Şi ai strîns-o la pieptul tău,
Trăiam neîncetat cu teama să nu pierd puţin din iubirea ta,
Căci eu încercam să urmez capriciul plăcerii mele,
Mergînd din lipsă de sfială pe spinii a ceea ce
　　　ţi-e nu îţi este pe plac.

Eliberare ! Eliberarea mea vine astăzi
Prin crudele lovituri ale dispreţului,
Prin ocările de care răsună măruntа mea lume.
O, Prietenii mei, am fost pus pe liber,
Sunt vesel !
Colo se năruie un stîlp al orgoliului,
Dincolo se sfarmă un lanţ la picioare şi la mîini.
Hoho ! colo începe
Drumul cel mare al liberului "ia şi dă" la dreapta şi la stînga!

Abia după o lungă vreme eu am primit astfel
Apriga chemare a celui dintîi haos !
Cine-ar putea opri pe cel ofensat, jignit ?
Căci vîntul anarhiei
Îl face beat de libertate !
Astfel eu mă cufund în abis, îmbrîncit de setea de moarte,
Sunt o stea căzătoare în sînul nopţilor.

Sunt sălbaticul uragan din *Baiçakh**

* *Baiçakh* - lună de vară, în anotimpul furtunilor.

Şi purtat de furtună
Am aruncat în oceanul de vest
Gloria de aur soarelui serii,
Păstrînd la colierul meu un singur diamant.
Singur cu puterea mea
Mă arunc pe drumul libertăţii-prin-dispreţ,
Drumul pătat de picioarele Tale sîngerînde,
　　　cea de pe urmă onoare a mea.

De abia cînd copilul
Se desprinde de la sînul mamei,
El îşi vede mama.
Cînd eram înconjurat de grija ta proteguitoare
　　　şi de mîngîierile tale,
Ah, atunci nu te cunoşteam !
Şi numai cînd m-ai zvîrlit departe de tine, lovindu-mă tare
Şi sfîşiindu-mi scutecele delicate,
Atunci durerea sfîşierii şi a despărţirii
M-au trezit
Şi am văzut faţa Ta !

XXIII

Altă dată, - era în zorii creației,
Din adîncul primului haos au apărut două femei.
Ele ieșeau din albia fără fund.
Una, frumoasa Urvaçî, Nimfa văzduhului,
Era regina universului visurilor omului ;
Cealaltă, buna Lakmî,
Mamă, care are grijă de om, era stăpîna Cerului.

Una sfarmă dorințele omului,
Îi jefuiește inima și sufletul,
Îl îmbată cu licoarea primăverii, a bucuriei, a rîsului !
Darurile sale ea le-a aruncat în risipa florilor
În patima florii de *Kimsuk**, în purpura florii de *Golāp***,
Și-n cîntecele adolescenței care nu cunoaște somn !

Cealaltă aduce pe oameni
La potolirea dorului sub scalda de rouă a lacrimilor,
La liniștita plinătate a toamnei ;
Prin nectarul surîsului său și grația sa pururi aceeași,
Ea dăruiește harul și binecuvîntarea de omenie;
Ea ne poartă cu duioșie într-un mare pelerinaj
Acolo unde se încrucișează căile morții și ale vieții,
În Templul Nemărginirii.

---

* *Kimsuk* - floare de un roșu strălucitor și somptuos.
** *Golāp* - trandafir din Persia.

Lakmî, Stăpîna Cerului, Zeița Prosperității
(Shakunthala Jaganathan - *Hinduism*, Mumbai, India, 1996)

XXIV

Frate, ştii tu unde e cerul ?
Nimeni nu a cunoscut menirea sa !
El nu are început şi nici sfîrşit.
Nu are nici loc nici însemnate drumuri
Şi nici noapte nici zi.

Am străbătut hăurile acestui cer
Şi am fost un biet om absent !
Dar în sfîrşit, ca un fruct al unor merite din vremi de
          demult,
Eu m-am născut astăzi - un om al pămîntului
Cel de rînd - din ţărînă ;
Şi abia atunci am răscumpărat tot cerul
Cu trupul meu, cu iubirea mea, şi duioşiile mele,
Cu inima mea neliniştită,
Şi cu ruşinea mea, cu harul meu, cu bucuriile şi durerile mele.
Pe valurile mişcătoare ale vieţii şi ale morţii mele,
Cerul fără culori se joacă mereu cu mereu înnoite culori.

În cîntecul meu cerul cel mut cîntă,
În inima mea el şi-a aflat menirea
De aceea eu sunt urmat prin azur - o, deplină bucurie !
De aceea nimfele aeriene
Fac să sune cîntecul bunului venit,
De aceea cele şapte oceane
Sărbătoresc victoria omului,
De aceea florile pot să se deschidă
          şi de aceea mişcări atît de duioase

Danseazã în codri şi în căderile de ape.
Cerul meu a luat naştere în inima Pămîntului-Mamă,
          şi această bucuroasă veste se răspîndeşte
          din spaţii în spaţii !

XXV

Altă dată Primăvara conducea un carnaval
Cu trupa sa voioasă, gălăgioasă, înflorită,
Dădim[*] şi *Palās*[**], *Kānchan*[***] şi *Pārul*,
Înecau ograda intimă a vieţii mele
Sub valul cadenţei rîsurilor sale !
Rînd pe rînd pădurile înnebuneau cerul albastru
Cu săruturile roşii pătimaşe ale tînărului frunziş !

Această primăvară vine acum liniştită
În locul meu retras, şi cu ochiul său galeş
Urmăreşte fără a vorbi, departe de odaia mea singuratică,
Orizonturile îndepărtate
Unde verdeaţa pierzîndu-se în zări odată cu pămîntul,
Moare blînd sub negrăitul albastru.

---

[*] *Dădim* - floarea pomului rodiei, de un roşu arzător.
[**] *Palās* - floare de primăvară.
[***] *Kanchān*. Cuvîntul înseamnează "aur" ; numele "floarei de aur".

XXVI

În primăvara aceasta, lianele singuratice ale vieţii mele
Într-un leagăn ascuns aproape de mare
Şi-au desfăcut frunzele noi şi tremurătoare
Roşii ca inima sîngerîndă care se stinge.

Vîntul din miazăzi leagănă cu dragoste lianele,
Dar nu trezesc decît un murmur melodios mîhnit :
Astfel, de astă dată, muzică murmurată,
Primăvara îmi spune rămas bun.

Dar dacă într-o zi Primăvara mea ar reveni
Cu fosta ei Frumuseţe,
Ridicîndu-şi aripile de culoarea vîntului de miazăzi,
Lianele singuratice ale vieţii mele,
    într-un leagăn ascuns lîngă mare
Se vor desface în florile de aur ale iubirii !

Tinerele raze-ale soarelui
Vor fi nebune de bucurie sărutînd ciucurii legănului,
Iubirea mea nou-născută
Ar dansa, ar cînta, acordată la armoniile universului !

XXVII

Regele meu îmi este încă necunoscut,
Din acest motiv cînd își cere tributul
Eu îmi închipui fără minte că l-aşi putea înşela
Luînd-o la fugă fără să-mi plătesc datoriile !
Dar oriunde-aşi fugi cu tot secretul,
Înapoia trebilor zilnice, înapoia visurilor,
Chemarea sa mă urmăreşte cu fiecare respiraţie.

Aşa am aflat că nu sunt necunoscut Dumnezeului meu,
Că pînă şi ultimul meu refugiu
Îl pierdusem, din cauza îndatoririlor fără limite.
Şi astfel sunt în stare să-i dau tot ce am
La picioarele sale, prin viaţă şi prin moarte.
Atunci numai îmi voi afla adevăratul meu sălaş în regatul său,
Propria mea putere,
Propriul meu drept.

XXVIII

Tu ai dăruit cîntecul păsării, ea îşi cîntă cîntarea
şi nu poate mai mult.
Mie Tu mi-ai dat vocea, şi eu îţi dăruiesc mai mult,
eu îmi creez cîntecele.

Tu ai facut vîntul liber în aşa fel ca acest servitor al Tău
să fie prin firea sa fără lanţuri,
Mie mi-ai dat să duc mii de poveri felurite.
Cu ele merg chinuindu-mă pe un drum încovoiat sau drept,
Mă liberez la fiece moarte,
Într-o zi voi apărea la picioarele tale
Cu braţele libere, libere pentru ca să te slujesc singur !
Astfel, eu îmi folosesc toate lanţurile pentru a mă elibera.

Tu nu ai dăruit decît surîs pe faţa lunii pline,
Ea varsă dulci visuri,
Şi pămîntul este scăldat de nectarul său ceresc.
Dar tu îmi acoperi fruntea arzătoare - cu suferinţă.
Eu o spăl, o purific, acestea sunt lacrimile mele,
Prefac durerea în bucurie, şi ţi-o aduc Ţie drept jertfă
După sfîrşitul zilei, în noaptea comuniunii noastre.

Tu nu ai făcut decît să creezi această lume pămînteană
cu lumină şi întuneric.
Şi tu m-ai aşezat în miezul ei cu mîinile goale,
Şi tu rîzi înapoia cortinei vidului
Căci tu mi-ai dat marea îndatorire să creez cu pămîntul
cerul tău !

Tuturor le-ai dat, nu ai făcut decît să dăruiești,
și numai de la mine tu ceri !
Cînd cobori din tronul tău înalt, tot ce-ți ofer eu din iubire
tu îl iei în inima ta ;
Puținul pe care l-ai pus în micile mele mîini
Tu îl primești în mîna ta îmbogățit și preschimbat.

XXIX

Cînd Tu erai singur, dăruit ție-însuți
Atunci tu nu descoperiseși adevăratul tu-însuți.
Atunci nu exista neliniștea privirii
care veghează asupra privirii,
Atunci nu exista geamăt, nici tulburarea vîntului
de la un țărm la alt țărm !

Eu am venit, somnul tău a luat sfîrșit.
Florării de bucurie și lumină au umplut goluri și goluri.
Tu m-ai făcut să mă învoalt în muguri și corole
M-ai legănat în leagănul numeroasei Frumuseți,
M-ai împrăștiat în stele, apoi m-ai cules în sînul tău,
M-ai ascuns o vreme în moarte
Pentru a te bucura că mă afli din nou sub o nouă formă !

Eu am venit - un tremur ți-a cuprins inima.
Eu am venit - suferința și-a făcut zi în tine.
Eu am venit, și cu mine propria ta bucurie plină de foc,
Primăvara ta sălbatică, ridicînd furtuna vieții și a morții !
Eu am venit - și la rîndul tău tu ai venit, tu mi-ai privit chipul,
Tu ai tremurat la atingerea mea,
Tu ai simțit astfel atingerea de tine-însuți, cel adevărat !

Se află sfială în ochii mei, teamă în inima mea,
Un văl îmi ascunde mereu chipul,
Și lacrimi după lacrimi mă împiedică să te văd cu adevărat.
Cu toate acestea, eu sunt sigur, Doamne, că dorința ta
De a mă zări este fără de margini; dacă nu ar fi așa,
La ce bun această veșnicie de sori și planete ?

XXX

Am plecat navigînd cu piroga trupului meu.
Am să trec de acest rîu al timpului, şi apoi, la sfirşit
Am să-mi părăsesc luntrea. Şi atunci ?
Nu am grijă să ştiu ce lumină şi ce noapte urma-vor atunci.

Eu sunt călător în necunoscut, aceasta este bucuria mea !
Ceea ce uşurează sufletul, potoleşte neliniştea.
De abia m-a înconjurat cunoscutul, farmecul său subtil,
Că necunoscutul dintr-odată trezeşte rivalitatea,
Şi legăturile mele dure cu zăritul se dizolvă într-o clipă.

Necunoscutul este căpitanul la cîrma corăbiei,
aceasta este libertatea mea.
Am semnat contract cu el pentru eternitate.
Trezind teama în inimă, el se eliberează de teamă,
Crudul meu iubit necunoscut nu cedează la nici un
argument,
Nici un bun simţ al bunelor bătrîne nu-l ţine închis.
Dar el eliberează perla, spărgînd cochilia de piatră !

Visaţi la zilele ce nu mai sunt ! Dacă s-ar întoarce ?
Dacă barca ar putea atinge încă odată vechiul ţărm !
De o mie de ori nu ! Barca mea nu va mai atinge vechiul mal.
O, tu, cel înspăimîntat de ce se află înainte !
Lucrul dindărăt te-ar lega astfel pe întotdeauna.
Nefericitule ! Ci nu, toate lanţurile s-ar sfărîma.

Iată lovitura de gong. Părăseşte-ţi credincioşii, Poetule.
Valurile dansează cu înaltă maree.

Dă drumul luntrei !
Chipul ascuns al Prea-Iubitului ascuns rămîne,
Inima mă doare de aşteptare,
Unde, sub ce minunată formă întîlni-voi Necunoscutul meu,
Traversînd care ocean ? Pe care plajă ?
O, negrăită noutate !

XXXI

Lumea ta îți aparține, Doamne !
Ea se află la picioarele tale pentru vecie.
Nu este nicăieri loc
Pentru lipsă sau pentru dorință.
Tu ești plin, tu ești desăvîrșit,
Iată de ce în plinătate
Tu duci lipsă de propria ta bucurie !
Iată de ce tu ai transferat bogățiile tale
Una după alta în bogățiile mele,
Astfel comoara întreagă se reface
Veșnic nouă pentru Stăpîn !
Iată de ce zi după zi
Tu răscumperi Ziua ta ce răsare
În privirea mea care adoră.
Astfel zi după zi
Tu încerci piatra unghiulară
A Iubirii tale pe inima mea,
Care preschimbă inima mea în aur.

XXXII

Noaptea a venit la mine cu luminile sale îndepărtate,
Purtînd diamante în strălucitoarea pînză întunecată.
Eu le strîng în ghirlandă fără fir,
          le ascund în jurul gîtului meu !
Pe malurile singuratice ale Padmei
Tăcută din cauza somnului păsărilor sălbatice,
Noaptea a străbătut cerul
Pentru a-mi binecuvînta fruntea-nclinată.

O, cum și-a trimis ea în oceanul fără valuri ale cerului
Misticele sale corăbii-umbre ale stelelor !
Cum a făcut să cadă, din trupul său greu de somn,
          veșmintele sale de aur în vastul spațiu al serii !
Și cum, la sfîrșit, mînîndu-și carul cu-ai săi cai sumbri,
De-a-lungul căii lactee luminată de șapte stele sfinte,
Ea se retrage, lăsînd în urma ei pulberea aurie a zorilor.
Dar ce atingere de iubire rămîne pe fruntea Poetului !
În Veșnicia Ta întreagă
Nu a fost niciodată o asemenea noapte !
Și astfel, o, Doamne, tu îți reîntinerești vechile tale comori
Într-un prezent etern, în strîmtul spațiu al unei clipe.

XXXIII

Eu știu că Tu auzi, că tu-mi socotești pașii noaptea și ziua,
Că tu privești drumul meu în bucurie și neliniște.
Bucuria ta se deschide cînd se mijește de ziuă
pe cerul toamnei,
Bucuria ta se repede cu un extaz de nestăpînit
Într-un uragan de înfloriri !
Și apoi eu mă apropii de tine
Descoperind, recunoscînd cale după cale,
Apoi voios dansează oceanul tău aproape de drumul meu !
Din viață în viață un lotus își deschide floarea
în lacul sufletului tău,
Își desface vălurile puțin cîte puțin !
Din acest motiv sorii se rotesc în jurul lotusului
Pierdut în uimirea sa !
Universul tău este o izbucnire de lumină,
Și umple mîna ta divină,
Cerul tău timid mereu caută micul meu cer ascuns,
Și petală cu petală, el îmi deschide mugurele iubirii mele !

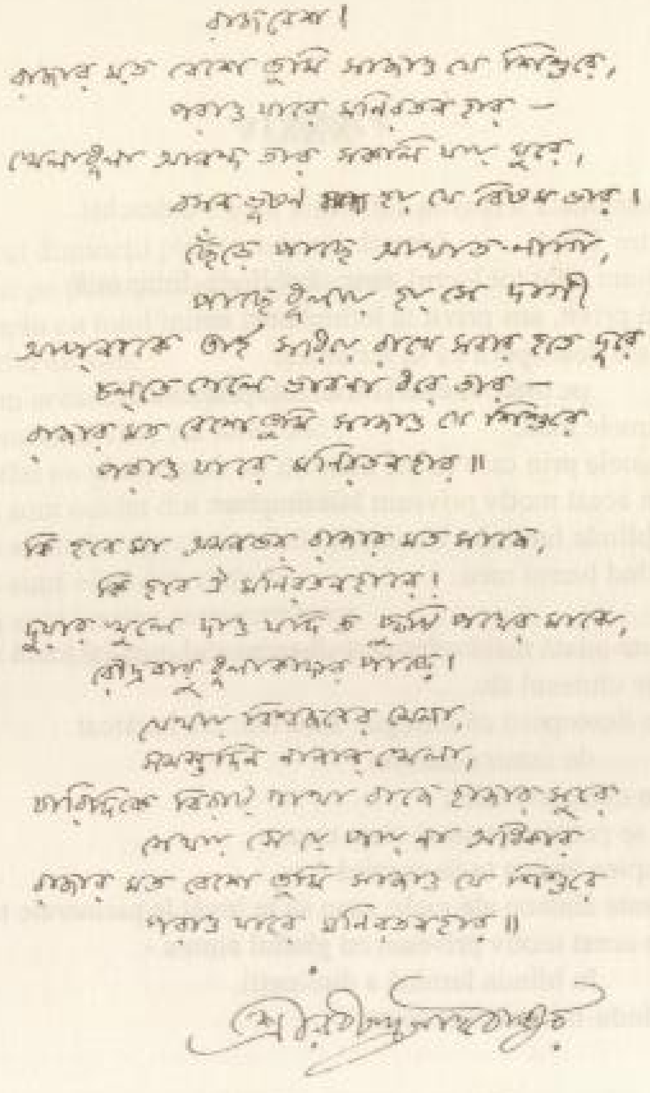

Pagină de manuscris cu semnătura autorului

XXXIV

Dintr-odată fereastra sufletului meu s-a deschis
Către Tine!
Mi-am uitat tot lucrul meu - în blînda dimineață
Am privit, am privit la întîmplare,
Și am descoperit că tu scriseseși
pe toate florile și frunzele primăverii
Numele meu,
Numele prin care tu mă numești cu dragoste !
Din acest motiv priveam la-ntîmplare -
În blînda lumină a dimineții,
Uitînd lucrul meu.

Dintr-odată mai multe note din cîntecul meu își luară zborul
Spre cîntecul tău.
Am descoperit că întregul meu cînt era încărcat
de lumina aurorei
Prin cîntecele tale !
Mi se parea că numai viața mea
Umplea lumea ta de muzică !
Aceste cîntece ale mele, cum să le învăț la picioarele tale ?
Din acest motiv priveam cu gîndul aiurea -
în blînda lumină a dimineții,
Uitîndu-mi treburile toate.

XXXV

Cerul dimineții plin cu lacrimi de rouă,
Pinii pe țărm plini și vii de lumină
Umplu cu totul inima mea !
Astfel eu simt
Cum acest univers plutește ca un lotus fericit
În sufletul Tău, lac fără fund ;
Astfel eu simt
Că sunt cuvînt din cuvîntul tău
Că sunt cînt din cîntecul tău
Că sunt viața din viața ta
Că sunt lumina atotcuceritoare
izbucnind din mugurele tenebrelor !

XXXVI

Bucla unduitoare a rîului *Jhilam*[*], strălucind în splendoarea
soarelui apune
Se face cenuşie seara ca o sabie curbă în teaca sa.
După fluxul zilei, refluxul nopţii
Soseşte, iar plutitoarele flori-stele pe-ntunecatele ape.
În josul colinelor nopţii
Şirurile de pini Deodar ai Himalaiei :
Pare că toată creaţia se străduieşte să vorbească în vis,
Dar nu poate vorbi clar,
Astfel că mase de sunete fără glas gem în beznă !

Dintr-odată la această oră şi în cerul serii
Pe vastul abis, izbucnirea, - fulgerul sunetului
Care lunecă aerian de la un capăt la altul :
O, nour de Lebede !
Aripile voastre îmbătate de duhul furtunii
Supuneau cerul cu rîsul lor voios şi sălbatic
Şi trezeau valuri de uimire în oceanul văzduhului !

Sunetul aripilor voastre ! precum zgomotul
incarnat al nimfelor cereşti
Rupea marea dorinţă a liniştii ascetice ;
O palpitaţie trecea prin trupurile colinelor
Încinse de beznă
Şi toată pădurea mută de Deodari tremura.
Se părea că mesajul aripilor pentru o clipă

[*] *Jhilam* - rîu din Pundjab.

Aducea o sete nebună de mişcare
În inima munţilor mereu neclintiţi.
Colinele deveneau nouri plutind fără ţintă prin Baiçakh,
Şirurile de arbori îşi smulgeau rădăcinile
Şi se pierdeau în căutarea limitelor lor în ceruri,
Întinzîndu-şi de asemenea aripile pe urmele sunetului.
Visul serii se sfărîma,
Se năştea un dor adînc, un intens dor de moarte
Către dincolo !
Prin voi sufletul lumii retrimitea strigătul în toate
părţile :

Nu aici !
nu aici !
undeva în altă parte !

O, nouri de lebede, în astă seară
Voi aţi îndepărtat pentru mine mantia tăcerii,
Şi am auzit în adîncul adîncimii fără glas
Sub pămînt, în apă şi-n spaţiul pustiu
Am auzit pretutindeni aceeaşi bătaie răzvrătită de aripi,
Iarba, şi orice plantă băteau din aripi în pămîntul-cer
Şi milioane de seminţe îşi deschideau sub ţărînă
aripa lor de lebădă !
Văd astăzi cum colinele şi pădurile
Călătoresc, pe aripi înflăcărate libere,
Din ţărm în ţărm, din necunoscut în necunoscut !
Şi tenebrele tremură, strigînd înnebunite către lumină
Pe aripile palpitante ale astrelor-lebede !

Aud chemări după chemări ale omului, plecate
pe căi nevăzute
Din trecutul adînc pînă în viitorul ce nu s-a născut încă.
Astfel aud în inima mea zburînd cu tot stolul înaripat

Acel suflet, acea pasăre fără lăcaş
Ce zi şi noapte, pe lumină şi beznă, de la un ţărm
        cunoscut la altul neştiut, aleargă !
Tot golul e umplut de Cosmosul înaripat
        şi de cîntul său unic:
        Nu aici !
                nu aici !
                        în altă parte !
                                aiurea !

XXXVII

Indiferenţilor, săraci cu duhul ! Auziţi voi în depărtare
        sfidarea morţii ?
Rîuri de lacrimi, curgerea sîngelui din mii de inimi,
Inundare suitoare de foc şi suflu-otravă a norilor de furtună,
Şi sărutul smintit al morţii pentru moarte, ale cărei lovituri
        vor face să dispară pămîntul şi cerul, -
Prin această vijelie, trebuie să împingem corabia sa
        către un alt ţărm !
Căpitanul cheamă, ordinul este dat !
A trecut vremea legănării pe ancoră în port,
Timpul de a negocia vechile mărfuri.
Înşelăciunea a crescut, rezerva de adevăr s-a istovit,
        iată de ce Căpitanul strigă :
"În însăşi inima furtunii, veţi conduce corabia
        pînă la coasta cea nouă !"

Părăsindu-şi casele în caldă grabă, iată vîslaşii.
"Paznicule, ce spui de noaptea aceasta ? Cînd se vor deschide
        porţile zorilor ?"
Fiecare suflet punînd întrebarea se trezeşte din somn
        şi strigă gîtuit de spaimă ;
Grămada norilor de furtună acoperă ziua ; şi nimeni nu ştie
Dacă este încă noapte sau dacă noaptea a trecut.
Talazurile uriaşe se fac la orizont pline de spumă,
        şi Căpitanul
Strigă : "Vasul trebuie să traverseze pînă la celălalt ţărm
        al mării. Cine vrea să vină ?"

Mamele plîng deoparte, femeile pe prag, închizîndu-şi ochii
de prea multă durere ;
Ţipătul disperat al despărţirii se face una cu tunetul furtunii!
şi-n fiece casă patul bunei stări este gol !
Căci ordinul a venit : "Ridicaţi pînzele ! A trecut timpul
odihnei în port !"
Corabia care face spume dansează pe inima morţii.
Nu mai este timp să întrebi : va fi vreun ponton ?
cînd îl voi atinge ?
Doar atîta e sigur că vasul aflat pe mare, pradă zbuciumului
valurilor, trebuie să traverseze,
Că pînzele sunt slăbite din frînghii, că lopeţile sunt
greu la vîslit,
Şi că nu se pune întrebarea de viaţă sau moarte, pentru că
ordinul este dat, vasul pornit, portul depăşit !

Coasta este necunoscută, ţara este străină şi pentru acest tărîm
a fost făcută formidabila chemare prin glasul furtunii
sub hăul ceresc !
Dar cîntecul morţii ocupă drumurile către această nouă ţară.
Chinuri, păcate, ticăloşii ale lumii, şi lacrimile toate
Otrăvuri ale pizmei ! crapă, se revarsă peste ţărm,
Înălţînd o insultă adîncului cer !
Totuşi trebuie să împingem corabia mai departe ! în vreme ce
ţipătul fără speranţă trîmbiţează la urechile noastre !
şi o mîhnire groaznică ne umple capetele !
şi inima plină de o nădejde în ciuda a toate !

Mergeţi, o, voi, cei loviţi de Destin, eroi fără frică !
Pe cine acuzaţi voi, Fraţii mei ? Plecaţi-vă capetele !
Acest rău este al meu, al nostru şi al fiecăruia. Suferinţa
inimii lui Dumnezeu
Ia formă prin timpi în aceşti nori spăimoşi :

Laşitatea laşului şi sfidătoarea nedreptate a celui puternic, şi
avariţia dură a zgîrcitului, şi veşnica nemulţumire
a celuia căruia i s-a luat avutul,
Şi orgoliul tragic al naţiunilor !
Alte asemănătoare ocări sunt azvîrlite în sanctuarul
omenesc, alte ocări au ţîşnit din inima Providenţei !
Fie ca furtuna să se repeadă deci cu un trosnet cumplit !
valurile oceanului să se ridice ca tunetul !
Toate săgeţile trase de om au fost consumate !
Prieteni, nu vă temeţi de calomnie, nici de recea
absoluta cinste !
Ceea ce trebuie, în potopul ruinării
Este de a atinge ţărmul noii creaţii, agitînd stindardul
Noului-Triumf !

Am văzut suferinţa sub forme reînnoite, am văzut păcatul
sub deghizări schimbătoare,
Şi în tot timpul curentul vieţii a cunoscut vîrtejurile
nemulţumirii,
Şi moartea se joacă de-a-ascunselea în lumea întreagă,
Dar ei nu fac decît să treacă, batjocorind viaţa
pentru o scurtă clipă.
Astăzi ei şi-au însuşit statura uriaşă, dar priveşte-i,
confruntă-i,
Şi spune în inima ta liniştită : Nu, nu mi-e teamă de tine !
Eu sunt mai adevărat decît tine ! Pentru această credinţă
îmi voi da viaţa :
"Adevărată este Pacea, adevărată este Bunătatea, adevărată
Eterna Unitate".

Dacă nemurirea nu ar fi cucerită, în inima adîncă a morţii,
Dacă adevărul nu şi-ar afla forma sa luptînd
împotriva suferinţei,

Dacă păcatul nu ar sfîrşi de ruşinea propriului chip,
Dacă mîndria nu s-ar prăbuşi sub propria sa de nesuportat
greutate,
Atunci de ce ar mai fi aceste armate de rătăcitori,
Sub ce impuls plin de nădeje ar fugi ei spre neant
Dispărînd ca puzderia de stele în faţa luminii dimineţii ?
Fluviul de sînge al eroilor şi valul de lacrimi al mamelor
vor fi pierdute pe pămînt,
iar cerul nu va fi cîştigat în schimb ?
Eternul Socotitor
Nu se va gîndi oare să plătească această enormă încărcătură
de datorii ?
Ziua nu va străluci după pocăinţa din timpul nopţii ?
Şi cînd omenirea va fi sfărîmat jugul acestui univers
perisabil învingînd suferinţa-i atroce şi moartea sa,
Gloria Divinităţii nu se va manifesta
pentru a justifica toate aceste lucruri ?

XXXVIII

Dorul întregului meu trup încearcă să grăiască !
Din acest motiv apar în veşmîntul meu cel nou.
Nu va fi nimeni s-audă acest dor
Din adîncului sufletului meu cel nou ? Această noutate
În valuri şi valuri lunecă în lungul trupului meu,
veşmîntul meu nou !
O strîng la sînul meu, această improvizaţie
pe trupul meu de cîntec !

Nu m-am dăruit cu Lui cu totul ?
De mii de ori totuşi, în mii de feluri mă dedic Lui
şi iarăşi mă dăruiesc!
Lumini mereu altele ţîşnesc din privirea întunecată
a ochilor mei ;
Surîsuri mereu noi se deschid, şi în armonie cu ele
Iată veşmîntul meu cel nou încărcat de duioşie
Care Îi întinde trupul meu cu fiecare ţinută reînnoită!

Zîmbetul lunii se va aşeza pe faţa pădurii cu marile-i umbre
Evocînd în mod simplu ochiul a cărui privire-cînt
e cuprinsă de tulburare.
În această clipă, amîndoi vom fi unul, singuri în univers,
Ca şi cum şi unul şi altul ne-am fi cunoscut întîia oară!
Atunci veşmîntul meu cel nou va îneca întregul meu trup
Şoptind în fiecare cută şi fiece podoabă plutitoare !

Ah, dulcea mea inimă seamănă cu cerul apusului
Nepotolit în setea sa de culoare !

Din acest motiv eu îmi colorez veşmîntul, de la o zi la alta,
Cînd cu verdele orezului, cînd cu galbenul şofranului ;
Azi, vezi-tu, haina mea de culoarea cerului
Este slava azurului spălat de ploi !

Este culoarea nemărginirii, este albastrul adîncului
fără hotare
Armonizîndu-se cu pădurile întunecate din cealaltă parte!
Ah, trupul meu întreg tremură azi sub briza săruturilor
care vin de Dincolo,
Sub îmbrăţişarea nevăzută ce soseşte din mare !
Şi noul meu veşmînt murmură trupului meu mesajul de iubire
Rostit de norii noi-născuţi ce iau formă în regiunea ploilor !

XXXIX

Cînd tu ai apărut, Poet-Univers, pe orizontul Angliei,
Acea insulă încercuită de oceane te-a strîns la sînul ei
ca pe cea mai adevărată comoară a inimii sale,
Şi sărutîndu-ţi fruntea largă, te-a înconjurat cu braţele
rămuroaselor ei păduri,
Şi învelindu-te în mantia ceţurilor ei mistice, ea te-a păstrat
O clipă, în ograda unde vin să se joace zînele,
Care străluceşte de flori sălbatice şi frunzişuri înrourate.

Ascunzişurile împădurite-ale insulei nu se treziseră încă
La imnul laudei tale, o, Soare al Poeţilor !
Apoi tu ai atins pas cu pas zenitul glorios
al cerului de amiază,
Tu urmai solemnul gest tăcut al necuprinsului, tu depăşeai
orizontul tău din veac în veac
Pentru a-ţi lua însfîrşit locul în însăşi inima firmamentului
spiritului omenesc.
Astfel în această zi gloria ta este cîntată
Sub tremurătoarele frunze ale palmierului,
După veacuri, pe malurile oceanului indic.

Tricentenarul lui Shakespeare - 1916

XL

În clipa asta, sufletul meu !
Tu privești lumina dimineții
La fereastra ochilor tăi, la balconul inimii tale,
Dar această privire, după ce a străbătut atîtea zile și nopți
Aduce la tine
Muzica fără măsură a albastrului ceresc și gestul etern
fără cuvinte.

Azi, prin țărmurile memoriei mi se pare că de multe ori
am văzut deja atîtea lucruri !
În cîte evuri, cîte ființe, cîtă
Mulțime de lume și cîtă singurătate !
Lucrurile văzute palpită în diverse locuri,
Ierburi și plante, momente și momente,
Murmurul trestiilor, privirea strălucitoare a frunzelor.

Și voalată de cîte văluri fermecătoare, mereu noi,
Ai văzut-o deghizată prin ce vicleșuguri pe care le
închipuie dragostea,
Duios, duios, fața unicului tă Iubit
Prezidînd negrăite întîlniri
Din viață în viață sub stelele uitate !
Din acest motiv cerul nemărginit îmi retrimite astăzi
din cînd în cînd, cu o dureroasă plinătate
Foarte sublima melodie :
Eterna bucurie a unirii, eternul chin al dezunirii !

Din acest motiv tu înțelegi astăzi : toate lucrurile
pe care le-ai văzut
Sunt adînc înconjurate
De toate lucrurile pe care nu le-ai văzut !
Și astfel, în acest vînt din miazăzi,
Sub miresmele pădurii pline de Primăvară
Se trezește un dor care vrea mereu să se rostească :
Priviri ochi în ochi, murmure
Ureche la ureche
Ale milioanelor de vieți care s-au stins.

XLI

Ceea ce m-am străduit să exprim nu am tălmăcit încă,
Iată :
Am zugrăvit lumea veşniciei
Pe umila pînză a clipelor,
Am văzut-o şi am meditat-o în mii de chipuri,
O eternă recunoştinţă a necunoscutului a coborît în mine
Şi m-a copleşit în mod firesc,
Dar eu nu am aflat graiul firesc
Pentru a-l tălmăci.

Cîntecul preriilor părăsite
Rătăceşte în jurul copacului umbros singuratic.
Pe malul plecat către fluviu, un cultivator lucrează,
Lebedele zboară
Către povîrnişului nisipos al malului de cealaltă parte.
Rîul sărac şi obosit
Pare că aleargă şi pare că nu aleargă,
El se opreşte aşa cum ochii ce nu s-au trezit bine se-nchid,
În fiecare clipă va muri ;
Şi cărărea cu multe şerpuiri
Înscrisă de milioane de ani de urmele paşilor
Merge ca un vechi prieten de-a-lungul cîmpului
încărcat de fructe,
Şi rîul se află în blîndă intimitate cu fiecare dintre colibe.

Acest sătuc şi această cîmpie pustie,
Acest ţărm cu luntrea sa,
Linia viorie a rîului, şi în poala nisipurilor

Aproape de apă, corul gălăgios al raţelor sălbatice, -
Fiecare din aceste imagini, Poetule, tu le-ai văzut
Atît de des în incandescenţa primăverii !
Ah! să le creionezi mergînd pe drum,
Să asculţi cîntecele aproape nespuse,
Să pîndeşti brusca îmbrăţişare tăcută
A rîului, de către umbra norului plutitor, -
Toate acestea îmi îmbată viaţa cu o adîncă tulburare
de bucurie
Pentru care mereu lupt
cu veşnica nădejde
că le voi exprima !

XLII

Nu ţi-am adus eu ocări odată şi de atîtea ori ?
Tu ai venit în zori
Îngînîndu-ţi melodiile.
Prin fereastră eu aruncam pietre pentru că îmi
    tulburai somnul !
O clipă după aceea tu te pierdeai în mulţime.
La amiază tu ai venit la uşa mea,
Un biet cerşetor aproape căzînd de foame ;
Eu gîndii : ce plictiseală să fiu tulburat din lucrul meu !
Şi te-am alungat.

Seara ai revenit sub chipul îngerului morţii,
Purtător al unei torţi, - fantastic şi abia desluşit,
Asemenea unui coşmar ;
Te-am numit tîlhar, ticălos, duşman,
Şi mi-am baricadat uşile casei.
Tu te-ai îndepărtat
Şi înapoia ta tremurară tenebrele.
O, prieten necunoscut
Pentru asta veneai la mine ?
Eu care am pus oprelişti în calea ta,
Eu care te-am alungat şi te-am rănit,
Eu am împrumutat de la tine bani de multe ori
Fără a avea vreodată intenţia de a ţi-i înapoia !
Eu am închis poarta înaintea ta.

Apoi în adîncul nopţii, culcat, obosit în pulbere,
    singur în beznă,

Toate luminile stinse, cu voi simţi dintr-odată
    că sunt groaznic de singur
Fără El pe care l-am alungat !
În această lungă viaţă,
Eu am luptat cu patimă,
Pentru a păstra aproape de mine cîteva fiinţe dragi,
    şi chipurile lor s-au cufundat în întuneric,
Iar El, pe care nu aveam nicio grijă să-l privesc,
Mereu distrat, El pe care nu-l recunoşteam niciodată,
El, căruia nu încercam să-i înţeleg graiul,
El s-a arătat ochilor mei fără somn, chipul său a apărut
    împotriva nopţii
În mijlocul parfumului de iasomie şi printre stelele mute !
La fiecare dintre refuzurile mele aspre adresate inimii sale,
    răspundea din beznă
Fiecare dintre chemările pe care el le trimite inimii mele
    împietrite.

XLIII

O, smintitule ! mereu bîntuit de tulburare !
Această grea comedie de bucurii și chinuri, vrei tu să-ți
umple mereu spiritul, sau să-l înăbușe
sub o dală de piatră ?
Te afli pe drumul veșnicului du-te-vino pentru a fi hărțuit
mereu de o călăuză capricioasă ?
Nu va slăbi ea hățurile, măcar pentru o clipă,
la capătul evurilor ?

Tu ai venit în sînul mamei tale, un copil ; acele zile-au trecut.
Tinerețea a sosit, cumplita sa mișcare de laț
de la rîs la lacrimi, acele zile s-au dus și ele.
Tu mergeai să aprinzi lămpile pentru sărbătoarea nocturnă :
care este programul astăzi
Și ce muzică vei izvodi în viitor, cînd acest program
de aici se va fi terminat ?

Pentru cei care merg fără oprire, nici o sarcină nu este fixată!
Unde ar putea fi calabalîcul lor, unde casa lor ?
Trupul în mișcare nu este decît umbra corăbiei care străbate,
spiritul îl poartă așa cum o face vîntul,
Și Cel Fără-Formă este pururea rătăcitor, creind formele
cu pași fantastici !

O, Călătorule, intonează cîntecul mersului
- cu acompaniamentul monocordului !
Pierde-ți viața într-o bucurie pură, fără nici o limită,
fără nici o țintă !

În lungul drumului se trezesc florile amintirii
și ale lacrimilor,
Și nu ești tu vîntul de miazăzi străbătînd primăvara cea vie,
liberă de orice sălaș ?
Haide, fie ca jocul de-a forma pentru această viață
să se încheie !
Seara este aici, ziua sfîrșită. Să schimbăm veșmîntul.
Părăsind scena și privind în urmă, am să vărs cîteva lacrimi.
Dar înaintea mea se întinde de asemenea tărîmul iubirii
și al lacrimilor
Mereu nou de cercetat !

Privirea Iubitului, pe pămîntul necunoscutului, așteaptă
mereu nesfîrșit de duioasă,
Acolo valul vieții se mișcă într-un ritm egal, o iubire egală,
Acolo deasemenea, venind dintr-un ținut neexplorat,
Flautul de lumină va cînta aceleași melodii, și aceleași flori
pe care le știu și pe care nu le știu se vor deschide
Surîzînd căror noi chipuri ?

Dar aici, în unele dimineți acoperite de rouă, mi-am deschis
inima,
Am improvizat pe scumpa mea liră cîntece !
O, liră prea dragă și bătrînă, trebuie să te las în urmă, o știu,
Dar nu am să iau cu mine toate melodiile de care
mi-e plină inima ?
Și cînturile mele le voi cînta pe țărmul Zilei cei noi,
în Prezența sa.
Dar prezența Sa nu este deja tovarășa mea eternă umplînd
întreg universul meu ?
Toamna, sub leagănele parfumate ale floarei de *Çiuli*[*],

[*] *Çiuli* - mică floare albă cu tulpină roșie; parfumul este suav și persistent.

ea zboară îmbrăcîndu-se în mireasmă ;
Primăvara ea aduce pentru a-mi încorona fruntea,
ghirlanda sa de bun venit.

Ea apare la cotul drumului, doar pentru o clipă ;
Ea este-așezată în blînda lumină a serii, în cîmpiile triste,
Ea vine, trece și ușor într-un murmur înduioșător, ea suflă
Un vînt încărcat de dureri - prin pădurea inimii mele.

În fluxul și refluxul vieții mele, Ea își află venirea și
revenirea.
În semi-lacrimile și semi-zîmbetele noastre noi ne reîntilnim.
Dar niciodată, niciodată nu voi putea să-mi fixez lăcașul meu
cu Ea.
Dar iubirea mea nu va putea niciodată decît să o caute
pe drum !
Dar plasa iubirii, prin du-te-vino al firului întoarcerii sale,
va fi țesută între noi.

XLIV

Tinerețea mea ! ești tu pasărea pentru totdeauna mulțimită
de dulcea ta colivie,
Sau cea care poate să zboare în vîrful crengilor spinoase,
agitîndu-și coada strălucitoare ?
Tu ești călătorul pe oceanul fără drum, aripile tale nu se
odihnesc și nu obosesc,
Zborul tău nu cunoaște oprire cînd el caută cuibul
necunoscut,
Și strigătul tău este la fel de îndrăzneț ca și sfîșierea tunetului
în inima furtunii.

O, tinerețea mea ! nu ai fi tu decît o cerșetoare, implorînd
micul spațiu de viață ?
Sau nu ești tu eternul vînător în pădurea neagră și densă
a morții ?
Moartea este paharnicul tău ; el varsă buzelor tale ambrozia;
Prea-Iubitul tău care, jucîndu-se pare supărat pe tine,
Te așteaptă, cu vălul negru al morții acoperindu-i fața ;
Ridică puțin vălul și contemplă-i fermecătorul chip !

O, tinerețe ! Ce melodie vrei să îngîni ?
Cuvintele tale fi-vor prizoniere în foile îngălbenite
ale manuscrisului ?
Cuvintele tale care pot să pună în vibrație harpa
vînturilor de miazăzi
Pentru a-i descoperi pădurii sufletul său adînc,
Cuvintele tale ridicînd în furtună orhestrația
de furtună și potop

Făcînd să răsune tobele de triumf prin valurile stîrnite
ale oceanului ?

O, tinerețea mea ! Ești tu închisă în hotarul drumului tău ?
Ci, nu, sfîșie plasa de iluzie a vîrstei !
Flacăra ta strălucitoare asemenea unei săbii
Să străpungă inima vîrstei ! Fă să se învoalte
floarea nemuririi
Mereu reînnoită sub noi lumini ! Treci din lume în lume !

Tinerețea mea ! Vrei să rămîi copleșită lîngă țărînă ?
Șovăind, clătinîndu-te mereu sub zdrențele remușcărilor ?
Nu ! Privește dimineața, ca poartă coroana de aur,
ea o pune pe fruntea ta în zori ;
Focul care se înalță mereu, acesta este simbolul tău, Poetule!
Și soarele-și descoperă propriul său chip
privind în ochii tăi divini : o, tinerețea mea !

XLV

Noaptea obosită, noaptea dezamăgită a vechiului an
Se află-napoia ta, Călătorule !
Soarele aspru purtînd solia flăcării se află pe drumul tău,
Muzica lui Rudra cel Cumplit !
Foarte departe, foarte departe
Se-ntinde subțirea și pătrunzătoarea melodie prelungită
a drumului
Asemenea sunetului monocordului
Sub mîna dervișului rătăcitor.

O, Călătorule !
Pulberea drumului încărunțit, adevărata ta hrană
Las-o să te ia în vîrtejul unui mers veșnic !
Las-o să te elibereze de încîntările Existenței
Din ținutul limitei, și pînă Dincolo !
Scoica pioasă a căminului nu este pentru tine,
Nici lampa potolită seara ;
Și nici ochii plini de lacrimi ai Iubitului.
Din cale în cale, îl auzi cum te urmează, binecuvîntarea
uraganului
Cu prăbușirea tunătoarei nopți,
Cu salutul spinilor pe drumuri,
Și capetele ascunse ale șerpilor trădători ?
Acolo calomnia își va trîmbița victoria,
Iat-o, binecuvîntarea lui Rudra Cumplitul.

O totală părăsire îți va da bunurile care nu au preț,
Moștenirea nemuririi, - nu ai cerut-o ?

Dar desigur nu-i fericire, repaus, bună stare şi nici linişte ;
Căci moartea te împinge în urmă,
O poartă după alta se va închide în faţa ta,
Da, aşa este binecuvîntarea noului an,
Da, aşa este dragostea lui Rudra cel Cumplit !
O, nu te teme, nu-ţi slăbi pasul, Călătorule !
Un nenoroc fără adăpost,
Un nenoroc fără ţel,
Acesta este îngerul tău păzitor.

Astfel, noaptea obosită, noaptea dezamăgită a vechiului an
A luat sfîrşit, o, călătorule !
Cel foarte-crud a venit !
Să se prăbuşească apărările tale !
Ce înseamnează pentru El dacă noi nu-l înţelegem ?
Şi dacă nu-i recunoaştem chipul Său ? Dar ia-l de mînă ;
Focul său, solia sa,
Să răsune în fulger prin inima ta fremătătoare !
O, călătorule ! noaptea s-a sfîrsit, - sfîrşită să fie,
Acea bătrînă noapte cu şuviţele încărunţite.

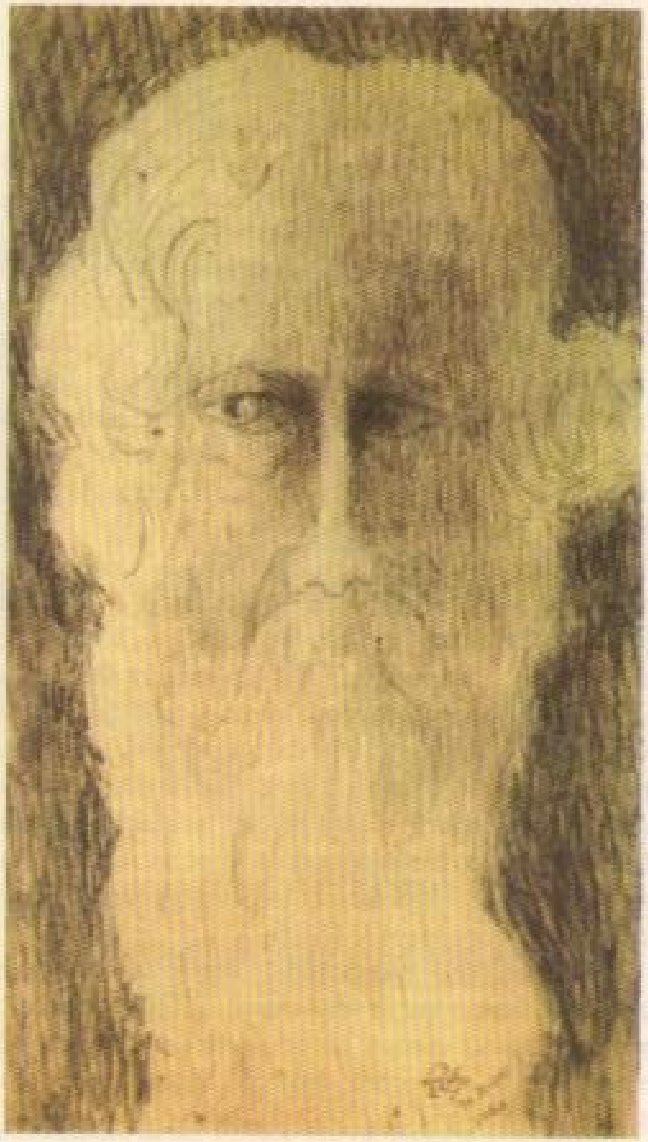

Autoportret

NOTĂ BIOGRAFICĂ

Originar dintr-o familie nobilă aparținînd castei brahmanilor, Rabindranath Tagore* s-a născut în 1861 la Calcutta. La douăzeci și doi de ani este deja celebru prin poemele sale, scrise în dialectul bengali, unul din principalele dialecte ale Indiei moderne.

Premiul Nobel pentru literatură în 1913, la un an după traducerea de către autor, în limba engleză, a volumului de versuri *Gitanjali* (Jertfa lirică). Între 1918-1936, călătorește în numeroase țări din lume pentru a propaga idealul său de toleranță. Ideile sale pacifiste au exercitat o mare influență aupra lui Gandhi și Nehru. A vizitat și țara noastră in 1926.

A înființat la Santiniketan o *Universitate a Fraternității mondiale*. Înaltei spiritualități a scrisului și a vieții sale, nobleței sufletești pusă în slujba acțiunii educatoare i se datorește admirația universală de care s-a bucurat. Căci Tagore provenea dintr-o țară care a suferit o îndelungată dominare străină, dar care nu a invadat și nu a asuprit pe nimeni, - dimpotrivă, a alimentat și modulat spiritual pe asupritori; o țară în care mișună misionari din afară foarte zeloși, dar care nu a întreprins niciodată acțiuni de prozelitism, ci - dimpotrivă - fără misionarism a cucerit lumea.

În afară de poeme, Tagore a scris numeroase romane, povestiri, piese de teatru, eseuri filosofice. În ultimii zece ani ai vieții a pictat peste două mii de tablouri străbătute de o atmosferă mistică. Moare la Calcutta în 1941.

---

* Se pronunță *Robindronath Togore*. Numele de "Tagore" este forma adaptată în limba engleză a numelui bengali *Thakur*.

Dansul cosmic al lui Rudra-Shiva, Regele Dansatorilor

Dansul cosmic al lui Rudra-Shiva

Dansul constituie la diversele popoare una din formele străvechi ale magiei. La Indieni magia dansului a căpătat însă o semnnificaţie complexă particulară, fiind înzestrată cu puteri cosmice supreme.

Natarāja, "Regele dansatorilor", este Zeul Shiva, denumit şi Rudra-Shiva. Reprezentările sale sculptate sau zugrăvite sintetizează alegoric *procesul antagonic creaţie-distrugere*, ciclicitate care se repetă la indefinit pe traiectoria eternităţii.

Diferitele gesturi ale dansului zeului au o anumită semnificaţie întruchipînd cele cinci activităţi ale energiei veşnice: mîna dreaptă superioară, care poartă o mică tobă sub formă de clepsidră, simbolizează creaţia (*sristi*); mîna dreaptă inferioară - semnifică păstrarea, menţinerea (*sthiti*); mîna stîngă, purtînd o limbă de flacără simbolizează distrugerea lumii (*samhāra*); piciorul drept este aşezat pe Uitare, un demon pitic ghemuit la pămînt, care este ignoranţa omului, ascunderea (*tiro-bhāva*) adevăratei Fiinţe de către vălul Māyei; piciorul stîng înălţat, paralel cu mîna dreaptă, semnifică eliberarea (*anugraha*), favoarea, pacea. Sălbăticia pletelor zeului revărsate în vînt simbolizează energia vitală supranormală, magică.

Inelul de flăcări şi lumină care încercueşte zeul are o simbolică mulptiplă: procesele vitale ale universului, dansul naturii sub impulsul dansului zeului aflat în miezul ei, lumina transcendentă, cunoaşterea adevărului, energia înţelepciunii; simbolizează de asemenea silaba sacră upanişadică OM sau AUM - exprimare şi afirmare a totalităţii cosmice.

"Originea inelului de flăcări stă în aspectul distructiv al lui Shiva-Rudra, dar distrugere săvîrşită este în cele din urmă identică cu Eliberarea" (Heinrich Zimmer - *Mituri şi simboluri în civilizaţia indiană*, trad. Sorin Mărculescu, Humanitas, 1994, p. 145-150).

CUPRINS

O, Noul meu ! 15
Priviţi, iată pe cel care distruge totul 18
Pentru noi mersul înainte 20
Trîmbiţa zace-n ţărînă 22
În adîncul nopţii 24
Nu eşti decît o icoană ? 26
Tu ştiai bine, Shah Jehan 30
Rîu al nemărginirii 36
Cine ţi-a dăruit viaţa, Tāj Mahāl ? 40
Iubitul meu 42
O, Prea Splendidul meu ! 44
Tu îmi vei da şi iarăşi îmi vei da 47
În inima ascetică a pădurii de iarnă 49
Pămîntule Mamă 51
Cîntecele mele sunt spume plutitoare 52
Enorma bogăţie a lucrurilor din univers 53
Pămîntule, prea iubitul meu 55
Atîta vreme cît eu rămân nemişcat 56
Am iubit această lume 57
Vesel să-mi răsune cîntul 58
Atît de nerăbdătoare 60
Cînd Tu m-ai luat de mînă 62
Altă dată, în zorii cereşti 64
Frate, ştii tu unde este cerul ? 66
Altădată, Primăvara 68
În primăvara aceasta 69
Regele meu îmi este necunoscut 70
Tu ai dăruit cîntecul pasării 71
Cînd Tu erai singur 73

Am plecat navigînd cu piroga sufletului meu 74
Lumea ta îți aparține, Doamne 76
Noaptea a venit la mine 77
Eu știu că Tu auzi 78
Dintr-odată fereastra sufletului meu s-a deschis 80
Cerul dimineții plin cu lacrimi de rouă 81
Bucla unduitoare a rîului Jhilam 82
Indiferenților, săraci cu duhul 85
Dorul întregului meu trup 89
Cînd tu ai apărut, Poet-Univers 91
În clipa asta, sufletul meu 92
Ceea ce m-am străduit să exprim 94
Nu ți-am adus ocări ? 96
O, smintitule ! mereu bîntuit de tulburare 98
Tinerețea mea ! ești tu pasărea 101
Noaptea obosită, noaptea dezamăgită 103

Notă biografică 106
Dansul cosmic al lui Rudra-Shiva 108

În atenția librarilor și difuzorilor cu amănuntul: contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România : BCR - cont nr. 45101032, Filiala BCR, Sector I - București.

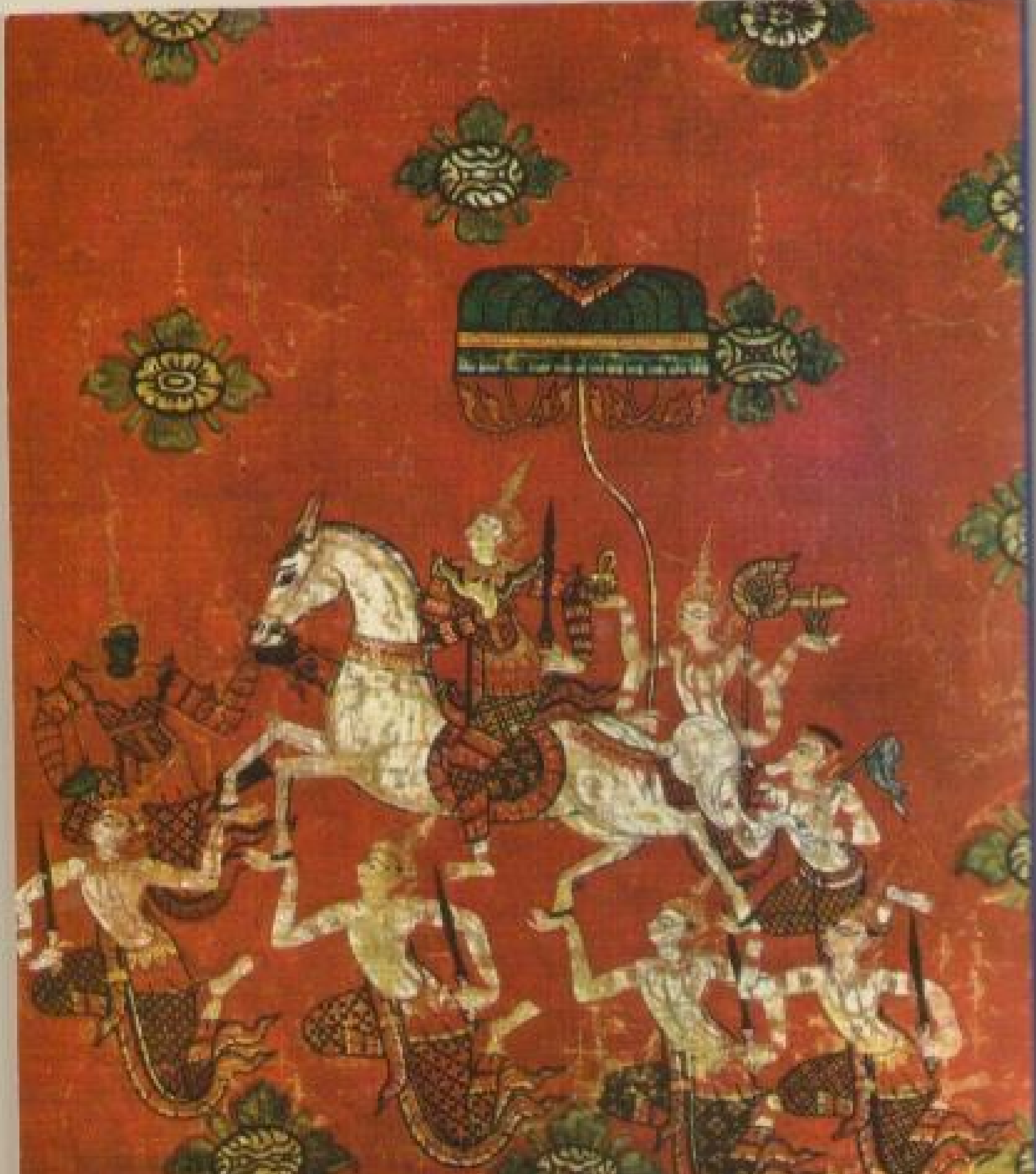

Sfarmă lacătele porților tale,
Părăsește-ți măruntele sentimente
Și aruncă-te în Marele Deschis.

ISBN: 973-99982-3-2